

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПРОФЕСІЙНОГО, НЕОЛІМПІЙСЬКОГО ТА АДАПТИВНОГО СПОРТУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня магістра
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт,
освітньою програмою «Спорт»

на тему: **«ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ ЗІ
СТРІЛЬБИ З ЛУКА (НА ПРИКЛАДІ КУБКУ УКРАЇНИ)»**

(назва теми)

здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня
Пархоменко Анна Олександрівна
(ПІБ)

Науковий керівник: Краснянський К.В.
(прізвище, ініціали)
к.фіз.вих.
(наук.ступінь, вчене звання)

Рецензент Улан А.М.
(прізвище, ініціали)
к.фіз. вих.
(наук.ступінь, вчене звання)

Рекомендовано до захисту на засіданні
кафедри (протокол № 3 від 24.11.2020 р.)

Завідувач кафедри: Матвеев С.Ф.
(прізвище, ініціали)
кандидат педагогічних наук, професор
(наук.ступінь, вчене звання)

(підпис)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ	8
1.1. Класифікація змагань	8
1.2. Особливості проведення комерційних змагань	12
1.3. Основні етапи організації змагань	17
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ І ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ	23
2.1. Методи досліджень	23
2.1.1. Аналіз літературних джерел та матеріалів мережі Інтернет	23
2.1.2. Аналіз, синтез та узагальнення	23
2.1.3. Бесіда	24
2.1.4. Порівняння та аналогії	24
2.1.5. Створення анкет та анкетування	24
2.2. Організація дослідження	25
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ КУБКІВ УКРАЇНИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ЛУКА	27
3.1. Організаційно-правовий компонент проведення змагань	27
3.2. Економічне забезпечення змагань	28
3.3. Матеріально-технічне забезпечення змагань	29
3.4. Підготовка персоналу для організації змагань	34
Висновки до розділу 3	36
РОЗДІЛ 4. ПРОБЛЕМИ ПРОВЕДЕННЯ КУБКІВ УКРАЇНИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ЛУКА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	38
4.1. Недоліки в системі організації змагань	38
4.2. Перспективи розвитку процесу організації змагань	42
Висновки до розділу 4	47

РОЗДІЛ 5. ОБГОВОРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ	48
ВИСНОВКИ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	52
ДОДАТКИ	58

Перелік умовних позначень

ЗМІ – засоби масової інформації

МОК – Міжнародний Олімпійський комітет

НОК – Національний Олімпійський комітет

МСФ – Міжнародні Спортивні Федерації

НСФ – Національні спортивні федерації

НСО – національна спортивна організація

ЧС – Чемпіонат світу

ОІ – Олімпійські ігри

ВНЗ – вищі навчальні заклади

ВСТУП

Актуальність теми. Сьогодні змагання виступають основою спортивної діяльності. Всі учасники спортивної сфери: тренери, лікарі, судді, адміністративні робітники, представники ЗМІ, активісти громадських, обслуговуючий персонал, спортивних, культурних і політичних організацій мають на меті своєї роботи проведенням змагань, як кінцевий результат.

Змагання зі стрільби з лука займають важливе місце у підготовці та відборі спортсменів до збірних команд, популяризації виду спорту в країні та підвищенні спортивних результатів. Одне з основних місць в системі організації змагань зі стрільби з лука займають кубки України з цього виду спорту.

Аналіз наукових робіт, присвячених стрільбі з лука свідчить, що більшість досліджень стосуються підготовки спортсменів [1, 42]; їх технічної майстерності [30] оцінки тактичної підготовленості [4, 11], вдосконалення всіх компонентів підготовленості висококваліфікованих спортсменів [1, 2, 13]. Однак особливості організації змагань висвітлені не в повному обсязі. Зростання популярності змагань, їх вагомий внесок в розвиток і популяризацію виду спорту та здорового способу життя з однієї сторони та недостатні наукові дослідження питання організації цих проектів з іншої, обумовлює актуальність наших досліджень для теорії та практики.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконується згідно Плану НДР НУФВСУ на 2016 – 2020 рр. за темою 1.14 «Сучасний неолімпійський спорт: європейський та вітчизняний контекст» (номер державної реєстрації 0119U100412) та Плану НДР НУФВСУ на 2021 – 2025 рр. за темою 1.4 «Теоретико-методологічні засади розвитку професійного, неолімпійського та адаптивного спорту в Україні в умовах реформування сфери фізичної культури і спорту».

Мета дослідження – обґрунтування шляхів підвищення ефективності організації змагань зі стрільби з лука (на прикладі Кубка України).

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати особливості організації змагань за даними літератури та матеріалів мережі інтернет.
2. Виділити основні компоненти організації та проведення змагань зі стрільби з лука.
3. Визначити фактори, що впливають на ефективну організацію змагань зі стрільби з лука.
4. Розробити практичні рекомендації для підвищення ефективності проведення Кубків України зі стрільби з лука .

Об'єкт дослідження – організація змагань зі стрільби з лука.

Предмет дослідження – економічні, інформаційні, кадрові, матеріально-технічні компоненти змагань зі стрільби з лука.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, матеріалів мережі Інтернет; порівняння і аналогії; опитування (анкетування); метод експертного оцінювання; методи математичної статистики.

Наукова новизна:

- вперше визначено напрямки покращення ефективності процесу організації та проведення кубків України зі стрільби з лука, які були виділені на основі узагальнення досвіду проведення цих змагань, проведеного дослідження під час проведення цих турнірів, в якому прийняли участь представники організаційного комітету спортсмени та тренери.
- вперше узагальнено фактори, що мають вплив на ефективність процесу організації кубків України зі стрільби з лука, що дозволило обґрунтувати основні моменти підготовки цих заходів;

Практичне значення. Результати досліджень можуть бути використані:

- національною федерацією стрільби з лука України при організації кубків України зі стрільби з лука;

- спеціальними закладами вищої освіти при підготовці спеціалістів в сфері фізичної культури і спорту в рамках вивчення навчальних дисциплін: Теорія та методика викладання обраного виду спорту "(спеціалізація «стрільба з лука », 1-4 курс).
- організаційними комітетами кубків України з стрільби із лука, та іншими організаторами змагань з цього виду спорту.

Структура роботи: Магістерська робота складається з вступу, 5 розділів, загальних висновків, списку використаної літератури (52 джерала). Робота містить 11 рисунків та 1 таблицю.

РОЗДІЛ 1

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ

1.1. Класифікація змагань

Змагання – основний елемент спортивної діяльності. Спорт без них повністю втрачає свій сенс і специфіку. Виявлено, що в розвитку людської культури різновиди протиборства, змагань, ігор первинні; лише згодом почали з'являтися і закріплюватися різні елементи, методи, форми підготовки до їх участі. Спортивне змагання виступає причиною, що породила тренування, а не навпаки. Відповідно з тим, що основою спорту є змагання, для забезпечення їх функціонування в історичному розвитку суспільства формується і відповідна сфера спорту.

Змагання			
За значенням: 1. Підготовчі 2. Контрольні 3. Відбіркові 4. Підвідні	За формою заліку: 1. Особисті 2. Командні 3. Особисто-командні	За характером організації: 1. Розрядні 2. Зрівнювальні 3. Заочні 4. Відкриті 5. Окремі/видові 6. Матчеві зустрічі	Рангові: 1. Вищий 2. Перший ранг 3. Другий ранг 4. Третій ранг

Рис.1.1 Види змагань [24]

Сфера спорту — це спеціалізована соціально-організована система, яка утворилася навколо змагання [24]. Вона включає: методичне управління, ідеологічне, наукове управління; підготовку кадрів; матеріально-технічне і

фінансове забезпечення; відбір і підготовку спортсменів і зв'язки з різними сферами людської діяльності. Головні (основні) змагання, де відбувається розподіл місць. Головною метою в цих змаганнях є досягнення перемоги або посісти можливо вище місце. У них спортсмен має бути зорієнтованим на досягнення максимально високих результатів, прояв фізичних, тактичних і психічних, технічних можливостей і повну мобілізацію.

Підготовчі змагання - як адаптація спортсменів до умов боротьби на змаганнях, набуття досвіду змагання, вдосконалення специфічних психічних якостей, розвиток здібності до їх реалізації в умовах тісного суперництва, становлення тактичних варіантів, відробіток раціональних технічних рішень в різноманітних ситуаціях діяльності змагання.

Контрольні змагання - це контроль за рівнем підготовленості спортсмена. У них спостерігається ефективність минулого етапу підготовки, оцінюється рівень розвитку фізичних якостей спортсмена, інтелектуальних і психологічних можливостей, технічної і тактичної досконалості, розкриваються сильні і слабкі сторони в структурі діяльності змагання. Контрольну функцію виконують як офіційні змагання різного рівня, так і організовані спеціально-контрольні змагання. Програма їх може суттєво відрізнитися від програм головних і відбіркових змагань, і з урахуванням певного необхідного до різних та окремих варіантів підготовленості та контролю за ними.

Відбіркові змагання – це змагань, за допомогою яких відбувається комплектування команди, серед учасників головних змагань йде відбір. Залежно від норм, покладених в основу комплектування складу спортсменів головних змагань, у відбіркових змаганнях перед ними ставиться завдання посісти певне місце, виконати контрольний норматив аби він дозволив потрапити до складу команди і очікувати на успішний виступ в головних змаганнях.

Кваліфікаційні – змагання, що проводяться в кінці сезону з метою відбору на основні змагання, для з'ясування спортивного рівня спортсменів.

Підвідні змагання - де відпрацювання моделі діяльності змагання, що спортсмену дає змогу реалізувати в головних змаганнях. Необхідність реалізації різних варіантів боротьби змагання, передбачає найкращий підбір суперників, що дає змогу в повній мірі підготувати той або інший техніко-тактичний прийом. Підвідними можуть бути змагання як спеціально так і офіційно організовані.

Розрядні – спрямовані на розвиток спортивних результатів спортсменів з низькими розрядами, але не можуть брати участь висококваліфіковані учасники.

З «зрівнюванням» - метою змагань є зрівняти сили команд або спортсменів, що даватиме можливість слабким командам (за віком, розрядності) зайняти призові місця. Проводяться зазвичай для підняття інтересів до спорту та змагального процесу загалом.

Заочні – проведення змагань одночасно в різних містах та по завершенню визначаються місця по кількості очок, що вони набрали.

Відкриті – найпоширеніші змагання для всіх охочуючих при наявності допуску лікаря.

Окремі або видові - проводяться по одному виду або групі однакового напряму у виді спорту, наприклад у легкоатлетичному спорті («День марафону», «День стрибунів», «День бігуна» і так далі).

Матчеві зустрічі – зустрічі між командами аби визначити найсильніших.

Підготовчі і контрольні змагання займають важливе місце в тренувальному процесі. Кваліфіковані спортсмени приймають участь у таких змаганнях із програмою, що змінюється у проміжку 1-2 тижнів. Відбуваються змагання найбільше у другій половині підготовчого чи змагального періодах.

По характеру змагання можна поділити на командні, особисті і особисто-командні:

- У командних змаганнях визначають зайняті місця всіма командами, що брали участь у спортивному заході та безумовно й переможців.

- У особистих змаганнях грає роль визначення призерів і переможців, а також решта місць, що посідають інші учасники.

- Можливе компонування по характеру змагань у обох варіантах - особисто-командні змагання. Тобто сполучення і особистісних, і командних першостей на одним змаганнях.

За значенням змагання є кубкові, першість, чемпіонати:

- Кубкові змагання проводяться щорічно або через рік визначаючи переможця і нагороджують його перехідним кубком.

- Щорічне проведення змагань для визначення переможця та інших місць, що посідають учасники спортивного заходу – першість.

- Визначають переможців та присвоюють змагання чемпіона, проводяться щороку або через рік - чемпіонат. Чемпіоном можна стати тільки на чемпіонаті відповідних змагань в виді спорту.

По рангах змагання можна виділити чотири рівні:

- Вищий рівень — змагання світового і континентального масштабу (Першість континентів, чемпіонати і Кубки світу і континенту, Олімпійські ігри, чемпіонати і Кубки світу і континенту).

- Перший рівень — державного масштабу змагання (чемпіонати і фінали Кубків республік, що входять до складу, міст, відомств республіканського масштабу, міжнародні матчеві зустрічі, проводяться Федерацією країни).

- Другий рівень — спортивний захід, що відбувається за рахунок федерацій міст, країн, областей та республік.

- Третій рівень — це змагання, які проводяться за федераціями районів, міст, колективами фізичної культури та радами спортивних клубів .

Усі спортивні заходи мають включатися до календарю змагань незалежно від характеру і вигляду. Ті, що не були включеними не мають право проводитись та фінансуватися. Календар змагань формується за принципом субординації від вищих керівних органів до нижчих. Наприклад, при

організації Чемпіонатів України необхідно враховувати дати проведення Чемпіонатів Європи та світу, куди будуть відбиратися спортсмени.

Основним документом на змаганнях є положення, в якому визначається місце та час проведення спосіб визначення переможця, умови допуску, нагородження тощо.

Аналіз літератури показав, що змагання можна розділити за значенням (підготовчі, контрольні, відбіркові, підвідні); за формою заліку (особисті, командні, особисто – командні); за характером організації (розрядні, зрівнювальні, відкриті, окремі\видові, матчеві зустрічі) та за рангом (вищий, перший, другий, третій).

1.2. Особливості проведення комерційних змагань

Ніхто і не задумувався стосовно того, що фізична культура і спорт може висвітлювати себе з комерційної сторони. Із зародження організаційного спорту, а саме з того моменту коли з'явилася спортивна організація діяльності спортсменів, ті змагання, що ми всі знаємо. Вони дозволяють визначати переможці та заохочувати величезну кількість людей яким цікаве це видовище.

Раніше найголовнішим завданням спортивного заходу було визначення переможців, а тепер якщо розглянути комерційну сторону, це ще й отримання прибутків від проведення змагань. Почали з'являтися спортивні клуби, команди, також федерації видів спорту, асоціації та союзи, аби проводити змагання серед більшої кількості учасників, складалися календарі зі спортивними заходами, місцями проведення цих заходів не залежно від масштабу та рівня. До кінця ХХ століття організацією всіх цих заходів займалися саме організації спортивні та клуби, які мали мету провести змагання, а вже починаючи з ХХ століття почали з'являтися спеціальні агентства, що почали займатися саме цим направленням. Спортивні організації, міжнародні спрямували всі свої ресурси на розробку та затвердження положень, вибір місця проведення, підготовки та контроль змагань.

Безпосереднє проведення змагань, як основне та заключне завдання виконують інші спеціальні агентства або громадські організації, що відповідають за вид спорту. Зі створенням міжнародних спортивних організацій ні у кого не було думки, що міжнародні змагання можна проводити і з комерційної сторони також. Однак у Олімпійській Хартії Міжнародного олімпійського комітету (МОК) було спеціальне правило 26, що забороняє здобуття спортсменами будь-якої фінансової або матеріальної вигоди від участі в спортивних змаганнях. Тому, що заборонялося мати прибуток від проведення олімпійських Ігор, але якщо вже і десь знаходився прибуток від цього заходу, то ці кошти мали йти лише на розвиток олімпійського руху. Всі міжнародні організації дотримувалися цих правил. Але все одно комерціалізація змагань мала місце бути, а з часом і самого спорту, що повпливало на проведення і організацію спортивних заходів.

Вперше, комерціалізація змагань відбулась на національному рівні від продажу квитків на змагання. Це дуже видно на прикладі зародження професійного спорту у США. У другій половині XIX століття саме у США відбулося офіційне розділення спортивних організацій на професійних та любительських. Любительський спорт вищих досягнень з початку 80-х став розглядатися як «товар», в діяльності міжнародної спортивної організації, як маркеталізм, особливо при проведенні спортивних заходів, став основною цілю. Спортсмени стали отримувати доходи від участі, а також і від самих перемог або встановлених нових світових рекордів в змаганнях.

Якщо розглядати принципи які відносно відрізняють між собою професійний і олімпійський спорт. По-перше, професійний спорт орієнтований все ж на розвиток видовищності видів спорту, які можуть приносити дохід. Також відмінністю є досить насичений календар спортивних заходів, а конкуренція, що є між тими професійними командами та спортсменами більш запекліша. Проведення Олімпійських Ігор, різних крупних міжнародних спортивних змагань, чемпіонатів світу не можна уявити на даний момент без фінансової підтримки. Очевидно, що без фінансової підтримки бізнес

суспільства, без нових технологій, без прогресивних наукових знань спортсмени не змогли б досягти таких високих результатів, які вони мають зараз [10].

Міжнародний Олімпійський Комітет (МОК) та Міжнародні Спортивні Федерації (МСФ) це організаційна структура, що вирішує багато питань підготовки та проведення міжнародних спортивних заходів та олімпійських Ігор. Основними членами цих міжнародних спортивних організацій є національні спортивні організації. У першому випадку це Національні спортивні федерації (НСФ), а по-друге – Національні олімпійські комітети (НОК). Міжнародні спортивні федерації (МСФ) є самостійними спортивними організаціями, що не підкоряються в своїй діяльності жодному іншому міжнародному об'єднанню, за винятком міжнародного олімпійського комітету (МОК), який визначає програму і правила проведення олімпійських ігор. Проте МСФ повністю відповідальні за технічне керівництво змаганнями у своєму виді спорту.

Відбувається наступна процедура:

1. МОК на сесії обирає місце проведення ЧС, ОІ.
2. НСФ або НОК доручається проведення змагань на території країни яка обрана.
3. Для цих цілей НСО створюють свої організаційні комітети.

Так діють НСО або НСФ країн, яким доручено проведення національних чемпіонатів або інших змагань. Але в цьому випадку можуть бути свої особливості, оскільки в деяких країнах є державні спортивні органи, що відповідають за розвиток спорту в країні. В основному сьогодні МСФ працюють для того щоб увійти до XXI ст. з єдиним міжнародним календарем спортивних заходів. У XXI столітті більшість федерацій ігрових видів спорту може створити світові ліги, де братимуть участь кращі клубні команди або збірні команди країни.

Звертаючи увагу на тенденцію, що з'являється в проведенні та організації спортивних заходів у більшості країнах, а саме залучення волонтерів. Крупні

змагання такі, як Олімпійські ігри, чемпіонати світу та інші, важко уявити без залучення волонтерської допомоги. Ця допомога також зазнала певних змін за останні роки. Раніше залучення було повністю на добровільному заохоченні, але тепер це заохочення має вигляд спортивних форм, харчуванням, платою за роботу. Це досить зрозумілі дії організаторів відносно до людської допомоги, оскільки проведення змагань стали приносити досить суттєві прибутки.

Держава не може забезпечувати повністю фінансові та матеріальні потреби фізичної культури і спорту на розвиток, однак може воно створити певні умови, завдяки яким не байдужі до спорту фізичні та юридичні особи мали змогу допомагати у підтримці спорту та фізичної культури. Для цього законодавство має проголосити заохочення для благодійності та меценатства. В даний час, коли в більшості країнах певною мірою скорочується виділення фінансів з державного бюджету на розвиток діяльності спортивних організацій та спорт, проведення спортивних заходів стає певною мірою основною затратною для організацій, головною метою яких є їх проведення.

Звісно, що громадські спортивні організації можуть займатися підготовкою та проведенням змагань у своїх видах спорту. Багато з них для того щоб дохід ставав кращим створили маркетингові служби, але на жаль рівень обізнаності не досить великий. У більшості країнах світу підготовкою фахівців займаються у спеціально спрямованих ВНЗ або факультетах.

Проведенням та підготовкою спортивного заходу на національному та міжнародному, ще й на міському та регіональному рівнях займаються спеціальні агентства заключаючи спеціальні договори із організаціями які матимуть усі права на проведення цих змагань, також прописуються моменти, що стосуються фінансових питань так само. Наприклад, в інших країнах умови не лише на виділення бюджетних засобів на спортивних організацій, а ще й на проведення маркетингової політики в області продажу квитків на змагання і прав на їх телетрансляцію з доходами від ліцензійної, рекламно-спонсорської, видавничької і іншій комерційній діяльності пов'язані з проведенням даного змагання.

Бюджетне недофінансування за останніх умов просто не можливо уникнути, але це якщо не мати змогу знайти якийсь альтернативний варіант, що не перечитимуть олімпійським угодам та духу. Досягненнями вищих результатів за будь-яку ціну, гонитва за рекордами на межі людських можливостей стало головним у Міжнародному спортивному русі.

Корупція – це одна з проблем в сучасному спорті (підкуп суддів, «договірні матчі»), що саме і підриває суть всього спортивного руху. Вживається кримінальне переслідування, що пов'язане з корупцією в спорті. За рахунок збільшення прибутків та гонорарів, зростає і спокуса до злочинності у спорті. Із появи спортивного бізнесу став з'являтися таких феномен, як “спортивних суперечок”. Спортивні суперечки мають місце, як на міжнародному рівні так само й на національному. Найпоказовішою є практика Спортивного арбітражного суду (від англ. Court of Arbitration for Sport фр. Tribunal Arbitral du Sport), який знаходиться в м. Лозанні (Швейцарія). Коло спортивних суперечок з різних сторін надзвичайно широкий. Ними можуть бути як безпосередньо спортивні організації так і спортсмени, самі компанії, що не мають відношення прямого до спорту, такі як радіомовні та телевізійні канали, агенти, виробники спортивних споряджень та товарів, спонсори і так далі. По предмету спортивні суперечки можна розділити на чотири групи:

- По-перше, суперечки, що стосуються виключно комерційної сторони правовідносин в області спорту.
- По-друге, суперечки між спортсменами і спортивними організаціями, пов'язані з питаннями працевлаштування спортсменів та найму.
- У третіх, суперечки між спортивними організаціями відносно розподілу між ними повноважень та функцій.
- В четвертих, суперечки з приводу дисциплінарних санкцій, вживаних спортивними організаціями до учасників та своїх членів, – колективним та індивідуальним.

Істотні зміни зазнали взаємини між спортивними організаціями, які мають права на проведення змагань та їх організатори. Ставши видовищною

послугою спортивні заходи, почали носити не лише комерційний, але і спортивний характер. Потрібно враховувати цей показник за визначенням спортивної політики.

Таким чином, можна сказати комерційні змагання направлені на розвиток видовищних видів спорту, що приносять дохід, календар змагань більш насичений, а конкуренція між командами і спортсменами жорсткіша. Тут зосереджені величезні фінансові ресурси.

1.3. Основні етапи організації змагань

Всю систему організації спортивного заходу можна розділити на три етапи:

- Етап перший - Міністерство культури, молоді та спорту і національної федерації;
- Етап другий - Обласний комітет по фізичній культурі та спорту і Обласні федерації стрільби з лука;
- Третій етап - безпосередній етап організації і проведення змагань.

Перший етап організаційної роботи розпочинається із складення проекту календаря. Національний календар змагань формує їх назву, терміни, кількісний і кваліфікаційний склад учасників від різних організацій, місце проведення. Коли визначенні термінів змагань, прогнозується певний час на підготовку до участі і в змаганнях. При визначенні місця змагань враховується такі обставини: місце розташування, наявність спортивних баз, що відповідають масштабу та правилам, кількість і кваліфікацію місцевого суддівського апарату, транспортних сполучень тощо. Після чого проект календаря розповсюджується в обласні комітети і Центральні Ради спортивних товариств для підтвердження та узгодження термінів і місць проведення змагань, що плануються. Після узгодження цих моментів, календар корегується з урахуванням отриманих з місць правлень та пропозицій, схвалюється, крім Комітету України, ще й національною федерацією. Спортивний календар доповнюється положенням про кожне із змагань року, в якому зазначаються такі пункти:

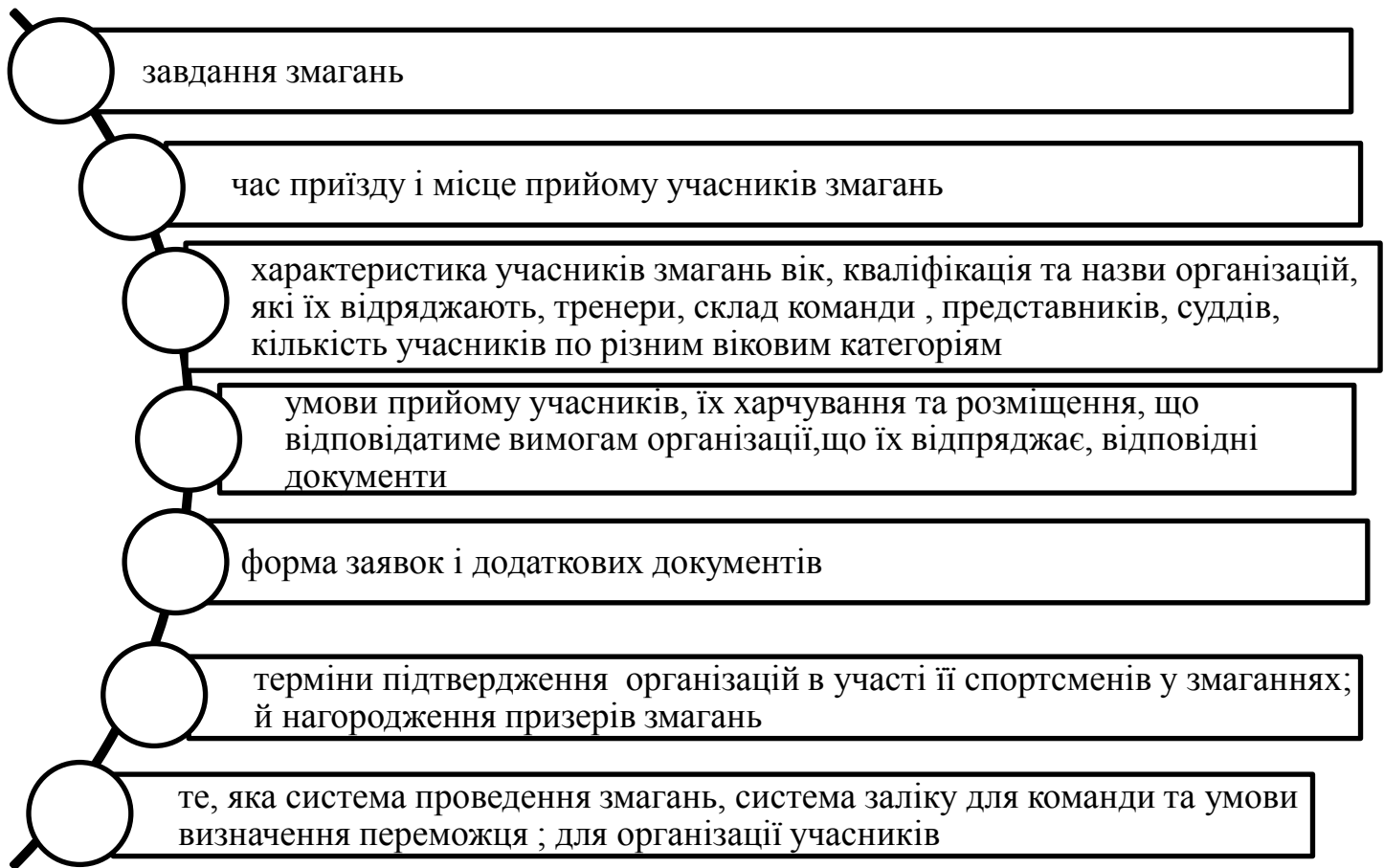

Рис 1.2. Основні пункти положення про змагання

Календар спортивних змагань і Положення до них мають бути надіслані на місця не менше ніж за 1-2 місяці до старту календарного року, у зв'язку із складенням, спортивних календарів нижчими організаціями для розрахування, складання і затвердження фінансового кошторису витрат для проведення цих змагань та організації. При складанні кошторису на певні змагання, відповідальні посадові особи старші, головні, державні тренери, бухгалтери мають врахувати, в першу чергу, вимоги і норми "Правил змагань", по-друге, зазначені на початок року норми витрат на певні статті відповідними "Постановами" і "Наказами" та Положеннями про конкретні змагання терміни проведення, кількість учасників. Складеному кошторису робиться перевірка і

при повній згоді затверджується головним бухгалтером і керівником спортивної установи, що організовує, проводить і контролює якість дії відповідних витрат по кожній із статей. Кошторис витрат створюється з певних підрозділів та пунктів та загального розділу, де зазначені наступні пункти:

- 1) Назва змагань.
- 2) Терміни проведення спортивного заходу, що починаються з дня приїзду тренерів, учасників змагань (спортсменів), представників та суддів.
- 3) Обов'язкова кількість учасників спортивного заходу, що мають взяти участь.
- 4) Визначення кількості людей та днів на ці змагання.

Другий етап розпочинається після одержання наказу, фінансів та кошторису із організації, розробки та затвердженню плану заходів з організації та проведення спортивного заходу, де будуть враховуватися терміни виконання та склад виконавців, що відповідальні за дотримання планових заходів.

Типовий план складається з:

1. Створення організаційного комітету.
2. Призначаються відповідальні з числа Обласного комітету по фізкультурі і спорту та громадських організацій обласної федерації з виду спорту, районних , установ міських та спортивних товариств.
3. Терміни звітів про виконання відповідальними заходів плану, яких передбачає:

Від відбору до складу організаційного комітету спортивного заходу професійно-компетентних і активних членів, буде залежати якість і оперативність відтворення всіх заходів плану. Відбуваються у організаційному комітеті планові засідання, де відбуваються звіти за відповідність виконання своєї роботи. Поточний контроль і підтримку здійснює заступник голови організаційного комітету - державний тренер з виду спорту. Виконання робіт за планом та дотриманням всіх пунктів включає:

1. Рекламу стосовно проведення змагань .

2. Організацію харчування для учасників змагань, глядачів та організаційного комітету.
3. Організацію проживання учасників змагань.
4. Забезпечення медичного супроводу спортивного заходу .
5. Визначення місця проведення змагань.
6. Розробку логістичної системи змагань.
7. Оформлення та проведення відкриття змагань.
8. Створення мандатної комісії на підставі наказу голови установи-організатора змагань.

Третій етап – це безпосереднє проведення змагань. По-перше, головний суддя оголошує програму змагань, до якої має право вносити зміни, якщо програма додавалась до "Положення про змагання". Зачитує списки спортсменів головний секретар, що були допущені до змагань і кількість їх у певних категоріях, відповідно до поданих заявок, за списками суддів та представників, робить перевірку присутніх на засіданні. Головний суддя, зазначає час і місце проведення перевірки матеріально-технічного забезпечення спортсменів, призначає суддів на нього і відповідального для зазначення перевірки у списках спортсменів. Він зазначає суддів, що будуть відповідальними за кожний сектор спортсменів на полі. Представники команд можуть задавати свої запитання та організаційні моменти, що виникали у них протягом часу.

Нормальний хід змагань може залежати від кваліфікованих і досвідчених суддів та підготовки волонтерів, секретаря, замісників суддів, а також матеріально-технічного і забезпеченням канцелярського обладнання. В кінці кожного дня спортивного заходу відбувається засідання суддівської колегії разом із представниками команд, для того щоб проаналізувати всі моменти і змагальні ситуації, можливість зробити зауваження головному судді та секретареві, в разі необхідності, попередження. По завершенню змагань, головний секретар має роздати і роздати під підпис всі звітньо-інформаційні документи про хід змагань представникам команд, представникам ЗМІ (за

наявністю акредитації для цих змагань), або надіслати ці документи на зазначений електронні адреси спортивних організацій, що відправили своїх спортсменів на ці змагання.

Відряджувані посвідчення.

Відкриття змагань та їх закриття проводиться по певному сценарію, що регламентується певним часом. Самі змагання є перевіркою ефективності роботи суддів, що очолюють організаційний комітет та всі інші супроводжуючі інстанції, а також результати та підготовленість самих спортсменів.

Звітність про проведення змагань.

Під час організації та проведення змагань робляться, за певними формами звіти різних підрозділів, які були використані у всьому процесі. В установу організатора та в установу, яка проводила змагання надаються такі звіти:

1. Звіт головної суддівської колегії.
2. Звіт мандатної комісії.
3. Фінансовий звіт бухгалтерії о реалізації кошторису змагань.
4. Звіт медичного обслуговування; лікаря.

Якщо проводяться змагання на прикладі Чемпіонатів України, всі копії та звіти надаються до обласного комітету фізичної культури і спорту, в робота Міністерство культури, молоді та спорту України, звіти мандатної комісії і головної суддівської колегії надають в національну федерацію стрільби з лука. Всі звітні документи затверджуються головним суддею змагань і особами, що їх склали: головним секретарем змагань, головою мандатної комісії, лікарем, що очолював роботу медичного персоналу, головним бухгалтером обласного комітету по фізкультурі і спорту. До всіх звітів додаються всі документи, на підставі яких вони склалися.

Таким чином, організація змагань розділяється на три етапи:

- I. Етап - організаційна робота Міністерство культури, молоді та спорту та національної федерації.
- II. Етап - організаційна робота обласного комітету по фізкультурі і спорту і обласної федерації.

III. Етап - безпосередній етап організації і проведення змагань.

Висновки до розділу 1

Аналіз літератури показав , що змагання можна розділити за значенням (підготовчі, контрольні, відбіркові, підвідні) ; за формою заліку (особисті, командні, особисто – командні); за характером організації (розрядні, зрівнювальні, відкриті, окремі\видові, матчеві зустрічі) та за рангом (вищий, перший, другий , третій).

Таким чином, можна сказати комерційні змагання сприяють підвищенню рівня видовищних видів спорту, що приносять дохід , календар змагань більш насичений, а конкуренція між командами і спортсменами жорсткіша та принципова. Тут зосереджені величезні фінансові ресурси.

Можна зробити підсумок , що організація змагань поділяється на три етапи: перший етап (організаційна робота Міністерство культури, молоді та спорту і національної федерації); другий етап (організаційна робота Обласного комітету по фізкультурі і спорту і Обласної федерації боротьби); третій етап (безпосередній етап організації і проведення змагань).

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ

2.1. Методи досліджень

У ході роботи, для вирішення поставлених завдань були використані наступні методи дослідження:

1. Аналіз літературних джерел та матеріалів мережі Інтернет;
2. Порівняння та аналогія;
3. Опитування (анкетування);
4. Метод експертного оцінювання;
5. Методи математичної статистики.

2.1.1. Аналіз літературних джерел та матеріалів мережі Інтернет.

Вивчення отриманої з мережі Інтернет інформації, спеціальних літературних джерел, відбувалося з метою вивчення кваліфікації змагань [24] та їх особливості проведення [6, 7]. Проведений аналіз дав виявити основні моменти організації та проведення змагань, та дати їм загальну характеристику.

Спираючись на аналіз літературних даних, визначились цілі та завдання магістерської роботи, визначена актуальність та новизна даної теми, оцінюється характеристика від різних спеціалістів у розробці проблеми та значимості власних досліджень.

2.1.2. Порівняння та аналогія. Порівняння являє собою метод доведення схожостей або відмінностей предметів і явищ дійсності, а також виявлення загальних рис властивих декільком об'єктам. Даний метод був використаний для розкриття загальних та очевидних властивостей досліджуваного явища. З його допомогою визначені відмінності та загальні риси організації змагань.

2.1.3. Опитування (анкетування). Метод анкетування використовувався для одержання інформації від спортсменів, вивчені особливості організації змагань, що дозволило визначити фактори, які впливають на ефективність їх проведення.

2.1.4. Метод експертних оцінок. Експертне опитування являє собою метод кількісної оцінки якісних показників і проводиться, як анкетування групи експертів. Цей метод є найбільш ефективним в системі педагогічних досліджень, оскільки передбачає отримання даних за допомогою знань висококваліфікованих фахівців, які висловлюють своє бачення (думку, оцінку) при розгляді певних питань застосовувався з метою визначення факторів забезпечення ефективної організації кубків України. В якості експертів виступили спортивні тренери, організатори змагань, що входили до складу організаційного комітету.

2.1.5. Методи математичної статистики були використанні для об'єктивного вивчення предмету дослідження і забезпечили можливість вивчення особливостей інформаційного, економічного, матеріально-технічного компоненту змагань. Крім цього були визначені та оцінені проблеми та фактори, що впливають на організацію змагань з лука в Україні. В межах організації досліджен використовувався метод експертних оцінок, для визначення ступеня узгодженості експертів був розрахований коефіцієнт конкордації (W), який визначався за формулою:

$$W = \frac{12S}{m^2(n^3 - n)},$$

де:

W – коефіцієнт конкордації,

m – кількість експертів,

n – кількість об'єктів експертизи,

S – сума квадратів відхилень рангів:

$$S = \sum_{i=1}^n \left(\left(\sum_{j=1}^m x_{ij} \right) - \bar{x} \right)^2$$

– середня оцінка, яку виставили m експертів по всім n об'єктів експертизи, визначається за формулою:

$$= m(n + 1) / 2$$

Коефіцієнт конкордації W знаходиться в межах: $0 \leq W \leq 1$; $W_{гр} = 0,7$. Якщо $W > W_{гр}$, відповідно, коефіцієнт є досить високим і, отже, експертиза відбулася

Крім цього, розраховувалось середнє арифметичне значення ($\bar{x}$), яке обчислювалося за формулою:

$$\bar{x} = \frac{\sum x_i}{n}$$

де n - обсяг вибірки,

- знак підсумовування,

x_i - варіанти.

Для розрахунків використовувалися електронні таблиці MS Excel і пакет статистичного аналізу Statistica

2.2. Організація досліджень:

Протягом 2019-2020 рр. проводилися дослідження в три етапи, у кожному з яких передбачається вирішення певних завдань.

Перший етап (2019 р.) спрямований на вивчення науково-методичної літератури, що стосується тематики роботи. Було визначено актуальність та напрями проведення дослідження, сформовану мету дослідження та визначені завдання, об'єкт, предмет, практичне значення, наукова новизна дослідження. Визначені необхідні методи. Підготовка I і II розділів роботи.

На другому етапі (2020 р.) проведено дослідження, що було спрямоване на вивчення особливостей проведення та організації кубків України. Обробка даних отриманих протягом експертного опитування. Розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності організації та проведення Кубків України. Оформлення III і IV розділів роботи.

Третій етап (2020 р.) направлений на обговорення отриманих результатів, розробку практичних рекомендацій та формулювання висновків, а також підготовки роботи до захисту.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ КУБКІВ УКРАЇНИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ЛУКА

3.1. Організаційно-правовий компонент проведення змагань

Управління процесом підготовки спортивного турніру є одним з основних факторів, що впливають на ефективність організації цього заходу. Аналіз доступної літератури, а також нормативно-правових актів стосовно організації спортивних змагань в Україні дозволили визначити, що за проведення зимового та літнього кубків України із стрільби з луку відповідають 2 групи організацій: громадські, державні (рис.3.1).

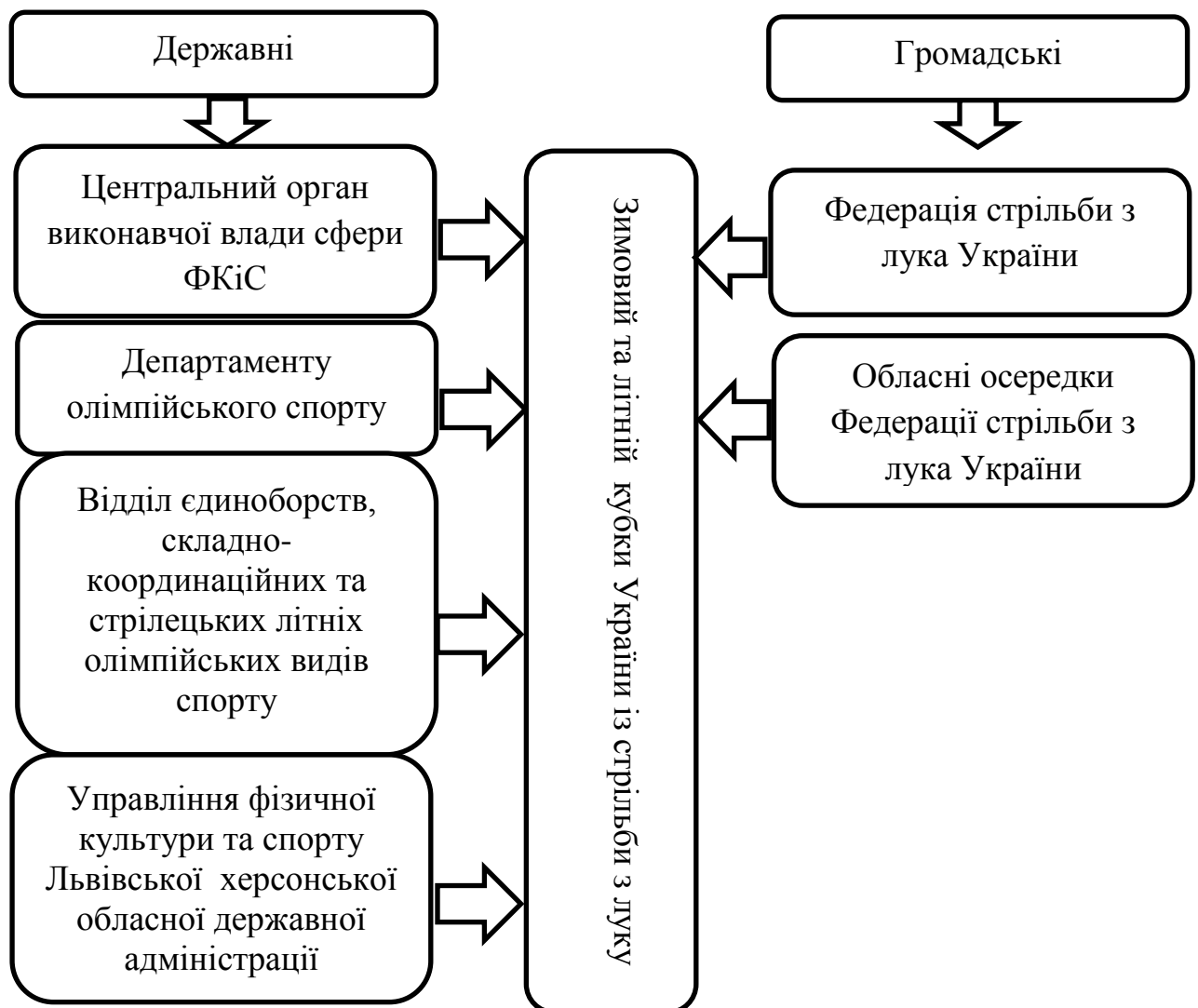

Рис. 3.1 Структура управління підготовкою і проведенням зимового та літнього кубків України із стрільби з луку

Керівництво підготовкою та проведенням Кубка України зі стрільби з лука в приміщенні (III ранг) здійснює відділ єдиноборств, складно-координаційних та стрілецьких літніх олімпійських видів спорту департаменту олімпійського спорту центрального органу виконавчої влади сфери ФК і С Федерація стрільби з лука України та управління фізичної культури та спорту Львівської обласної державної адміністрації. По аналогії здійснюється підготовка літнього кубку України, але його територіальне проведення в Каховці обумовлює залучення управління у справах молоді та спорту Херсонської облдержадміністрації.

3.2. Економічне забезпечення проведення заходу

Проведення будь якого спортивного заходу потребує наявності фінансових вкладень. Тому при підготовці спортивних подій членами організаційного комітету складається основний фінансовий документ – кошторис. Вивчення особливостей організації кубків України зі стрільби з лука дозволили визначити основні положення цього документу (рис. 3.2)

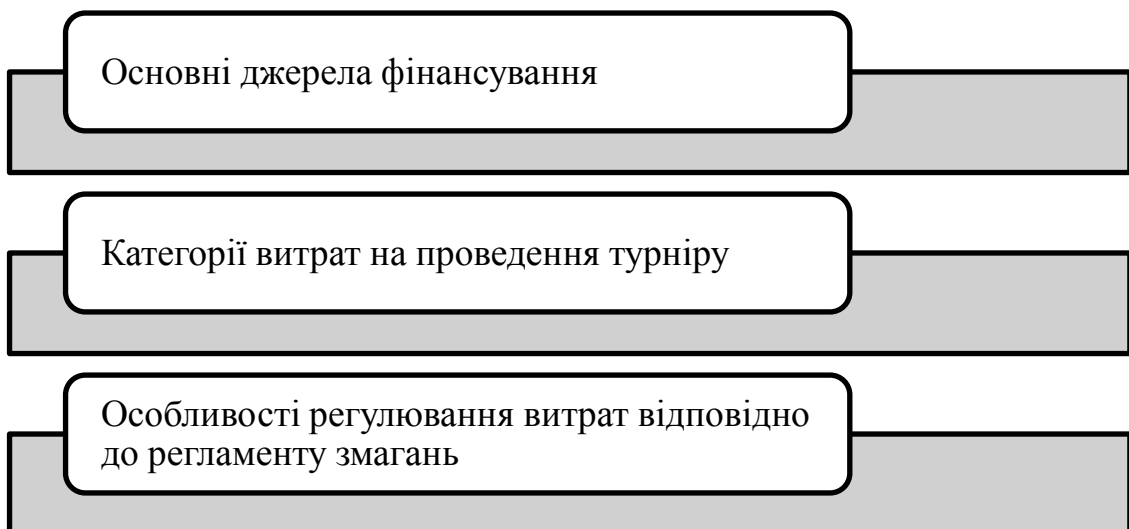

Рис. 3.2. Основні пункти кошторису при організації кубків України зі стрільби з лука

Кошторис витрат на організацію турніру виступає фінансовим документом, в якому описані категорії доходів, витрат і джерела отримання прибутку. Головним документом для створення кошторису виступає регламент

змагань або будь-який інший регламентуючий нормативно-правовий акт, на основі якого можна спів ставляти витрати на основні види робіт або послуг. У випадках, коли економічне забезпечення змагання проводиться на основі фінансів державного бюджету, необхідно брати до уваги та керуватися положеннями постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження норм витрат коштів на проведення фізкультурних і спортивних заходів, включених до Єдиного календарного плану міжрегіональних, всеукраїнських і міжнародних фізкультурних заходів».

3.3. Матеріально-технічне забезпечення змагань

Аналіз нормативно-правового забезпечення змагань зі стрільби із луку, а також практики їх проведення дозволили визначити основні групи обладнання необхідного для організації цих змагань (рис 3.3).

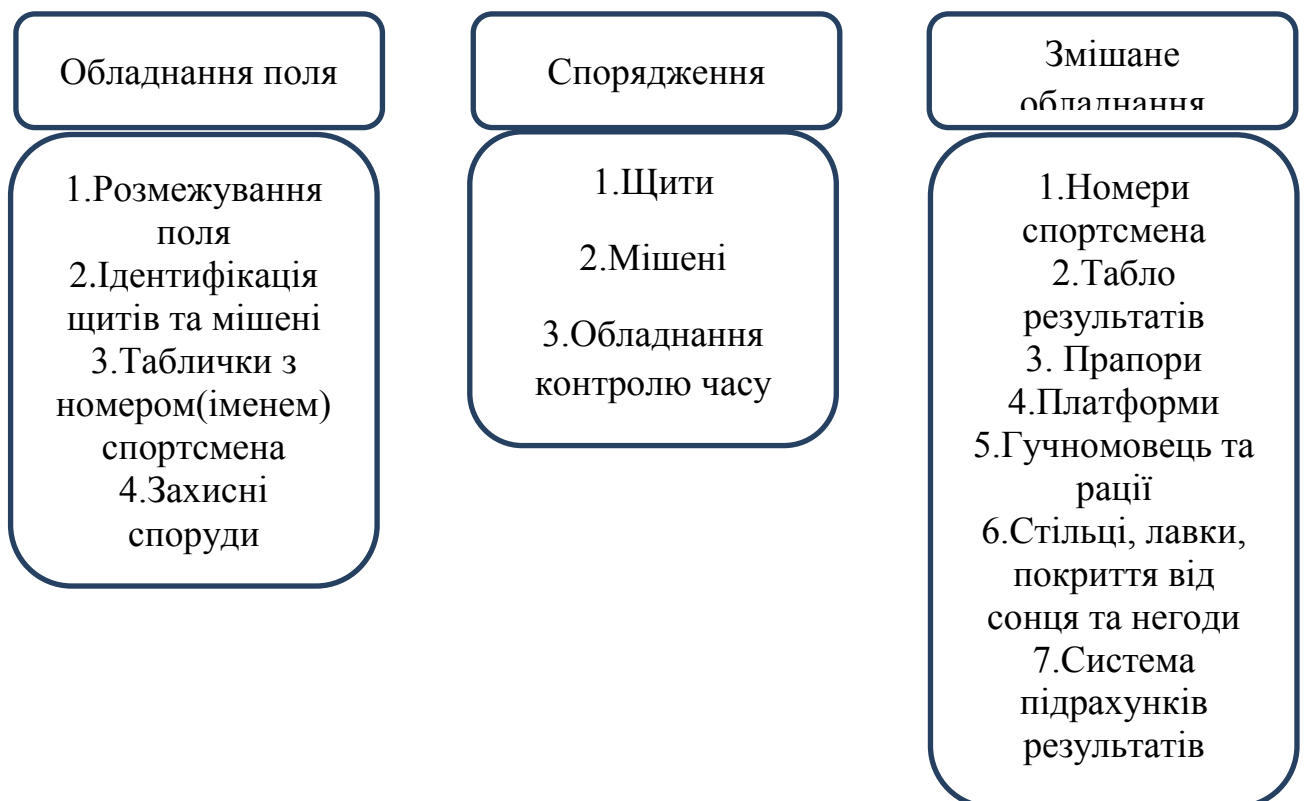

Рис 3.3 Основні групи обладнання необхідного для організації змагань зі стрільби із луку

До першої групи матеріально-технічного забезпечення можна віднести обладнання необхідне для організації місць стрільби. Так, необхідною умовою успішного проведення змагань є вірне розмежування поля, що включає в себе правильність та чіткість нанесення розмежувальних ліній (лінія стрільби, лінія очікування, розмежувальні лінії для щитів, лінії для стрільби команд тощо)[19].

Також при ідентифікації щитів та мішеней необхідно звернути увагу, що від правильного розташування табличок з номерами щитів, залежить правильність розташування самого спортсмена та його позиції при стрільбі. Так само, якщо це змагання у приміщенні де замість однієї мішені на щит розміщують до чотирьох, позначення індексу мішені повинно відповідати спортсмену який буде чергуватися в змінах при стрільбі. Також важливим моментом ефективно організації змагань є можливість учасників швидко та без перешкод знайти свій щит для подальшої стрільби, оскільки під час спарингів щити постійно змінюються, а інформація про зміни не завжди вчасно може бути опублікована.

Необхідною умовою організації змагань є наявність захисних споруд на полі, що дають змогу учасникам змагань не перейматися за те, що хтось може помилково потрапити в зону стрільби. А решта глядачів можуть спокійно бачити де безпечно знаходитись для перегляду змагань.

До другої групи матеріально-технічного забезпечення можна віднести спорядження, яке необхідне для змагань. Так, необхідною частиною для показання високих результатів є щити, стан та якість яких, забезпечує результативність спортсмена, та стан його стріл. Щити мають бути надійно зафіксовані, а їх кількість повинна відповідати числу спортсменів заявлених на змагання (з урахуванням можливості виступу на одному щиті чотирьох атлетів). Крім цього, важливим моментом організації стрільби є мішені, до яких висуваються певні критерії. Наприклад, розмір мішені залежить від спортивної дисциплін. Також є вимоги до матеріалів з яких їх виробляють, це не просто папір, а спеціально розроблена структура від FITA завдяки якій під час стрільби вони більше витримують пострілів та під час стрільби на відкритому

повітрі, а в дощ, вони не розпадаються, що дає змогу спортсменам продовжувати змагальну діяльність.

Стрільба на змаганнях ведеться з обмеженням у часі, тому чіткість та правильність організації часового контролю має велике значення для ефективного проведення змагань. Завдяки електронному фіксуванню часу спортсмени та організатори мають точні данні, що допомагають їм скласти розклади та іншу інформацію щодо змагань.

До третьої групи матеріально-технічного забезпечення можна віднести змішане обладнання, тобто всі інші необхідні для змагань речі. Номери спортсменів дають зручність та легкість для організаторів та учасників змагань знаходити своє місце для стрільби та у подальшій участі. Табло результатів дає змогу під час стрільби бачити те, що влучають спортсмени під час заліку так і протягом проведення змагального періоду бачити та отримувати всю необхідну інформацію. Для стрільби на відкритому повітрі необхідні прапори для визначення напрямку вітру та подальшої тактики стрільця під час пострілів. Вони мають бути встановлені безпосередньо зверху на кожному щиті та на самому полі для конкретного визначення напрямку вітру. Контроль на полі має вестися керівником стрільби, що перебуває весь час на місці та слідкує за дотриманням правил під час змагань та технікою безпеки. Для цього він має бути на платформі, що даватиме змогу бачити та контролювати весь процес.

Велика кількість людей, що займається організацією та залучена безпосередньо до самого проведення змагань повинна постійно підтримувати зв'язок між собою для координації дій. Для цього вони використовують рації та гучномовці аби доносити певну інформацію до всіх присутніх на змаганнях.

Під час змагань, всі хто знаходяться на полі повинні мати місце для відпочинку та для того аби підготуватися до стрільби, тому на полі мають бути встановлені покриття від сонця, а також лавки та стільці.

Занесення серій кожного спортсмена під час усіх раундів має проводитися досить точно та швидко, для цього є система підрахунків

результатів. Вона автоматизована та достовірна, що дає змогу не витратити багато часу на всіх учасників змагань.

В межах вирішення 2 та 3 завдання дослідження нами було проведено опитування спортсменів стосовно рівня матеріально-технічного забезпечення літнього та зимового (рис. 3.4) кубку України із стрільби з луку.

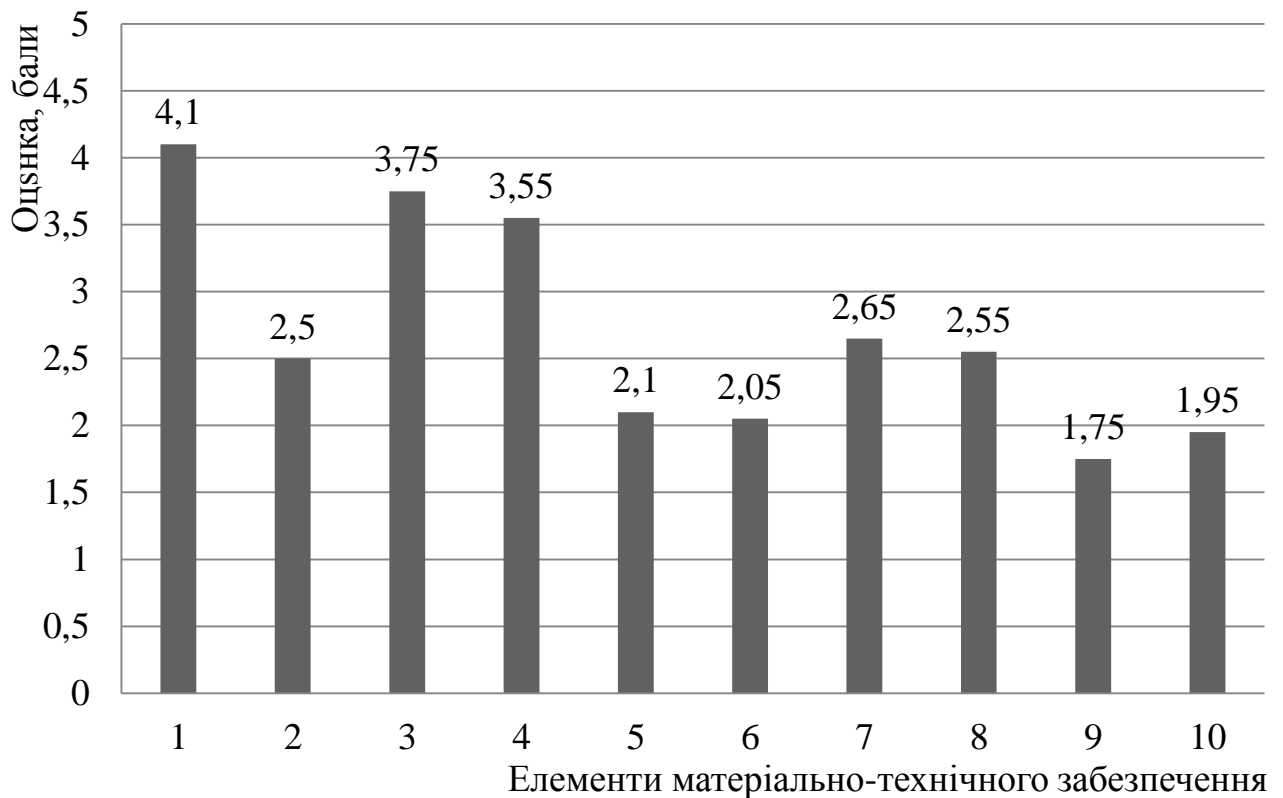

Рис.3.4 Рівень матеріально-технічного забезпечення проведення змагань, на думку респондентів, n=20:

1-Територіальна доступність міста для проведення змагань. (Львів, зимовий кубок України); 2-Територіальна доступність міста для проведення змагань. (Нова Каховка, літній кубок України); 3-Територіальна доступність спортивної арени для проведення змагань. (Львів, зимовий кубок України); 4-Територіальна доступність спортивної арени для проведення змагань. (Нова Каховка, літній кубок України) ; 5-Комфортність на спортивній арені (достатня кількість місць для відпочинку: стільці, лавки та інше); 6-Якісний стан спортивної арени (якість покриття, освітлення, температура (приміщення)); 7-Якість технічного забезпечення (робота моніторів, табло відліку часу, звук); 8-

Наявність та гарний стан інвентаря (щити, таблички та інше); 9-Відповідність матеріально-технічної бази сучасним вимогам і стандартам; 10-Загальний стан спортивної арени (для зимового кубку України).

Так, на думку респондентів при проведенні кубків України загальний рівень відповідності матеріально-технічної бази сучасним вимогам і стандартам має найнижчу оцінку. Також респонденти відзначили низький рівень загального стану спортивної арени (для зимового кубку України, що проходить у місті Львів).

Необхідно відзначити, що на думку респондентів територіальна доступність міста для проведення зимового кубка України є найбільш вдалою так як Львів є одним з туристичних міст України і має пряме транспортне сполучення з більшістю міст нашої держави. Розглядаючи розташування спортивних арен у містах організаторах, можна відзначити, що на думку респондентів, їх доступність знаходиться на досить високому рівні та всі спортсмени з легкістю дістаються до споруд по місту. Загальна доступність спортивних арен для проведення змагань на зимовий та літній кубок України має майже однакову оцінку.

Таким чином, аналіз нормативно-правового забезпечення змагань зі стрільби із луку, а також практики їх проведення дозволили визначити, що для організації цих турнірів необхідне 3 основні групи матеріально-технічного забезпечення (обладнання поля, спорядження та змішане обладнання). Результати опитування спортсменів під час кубку України зі стрільби із луку дозволили визначити рівень матеріально-технічного забезпечення цих змагань, проблемним є не відповідність сучасним вимогам і стандартам (1,17 балів), що обумовлено не оновленням спортивних баз ще з радянських часів.

3.4. Підготовка персоналу для організації змагань

Вивчення організації змагань зі стрільби із лука дозволили виділити основні групи персоналу, які необхідні для їх успішного та якісного проведення цих заходів (табл.3.1.).

Таблиця 3.1

Персонал необхідний для проведення чемпіонатів України із стрільби із лука

Група персоналу	Напрями діяльності	Кваліфікаційні вміння
Головний суддя	Керує процесом проведення змагання, на основі програми, правил та положення; визначає мандатну комісію; ініціює перевірку готовності спортивної арени та інвентарю; головує на засіданнях колегії суддів; розглядає заяви та протести; підготовлює звіт про підсумки проведення змагань.	Знання правил виду спорту.
Секретар	Приймає заявки на участь в змаганнях; фіксує встановлення рекордів на турнірі; формує протоколи жеребкування; підготовлює необхідні матеріали до засідань суддівської колегії, введе протоколи засідань суддівської колегії та протоколи змагань підготовлює грамоти, призи медалі під час нагородження учасників змагань; готує підсумковий протокол змагань.	Знання правил виду спорту.
Судді	Контроль за організацією змагальної діяльності спортсменів.	Знання правил виду спорту; Наявність суддівської категорії
Керівник стрільби	Виконую управління стрільбою за допомогою спеціальних сигналів та пристроїв; організовує пристрілку в день змагань; контролює черговість виступів спортсменів; контролює час стрільби, та порядок виходу спортсменів; слідкує за дотриманням правил безпеки.	Знання правил виду спорту.

Продовження таблиці 3.1

Медичний персонал	Надання першої медичної допомоги.	Знання специфіки виду спорту та мати відповідну медичну кваліфікацію.
Мандатна комісія	Перевірка та допуск спортсменів на змагання.	Знання правил виду спорту; наявність суддівської категорії.
Волонтери	Допомога в організації змагання.	Знання правил виду спорту.

Організація, яка проводить змагання, зобов'язана: призначити головного суддю, головного секретаря і спільно з ними сформувати суддівську колегію; забезпечити суддівську колегію за її заявкою мішенями, бланками технічної та звітної документації, бланками дипломів і грамот, медалями та призами, канцелярським приладдям і технічними засобами, необхідними для роботи суддівської колегії, тощо. Також залучають волонтерів для допомоги в проведенні змагань безпосередньо на полі.

Більшість персоналу, це судді і нами було проведено опитування стосовно їх роботи (рис.3.5).

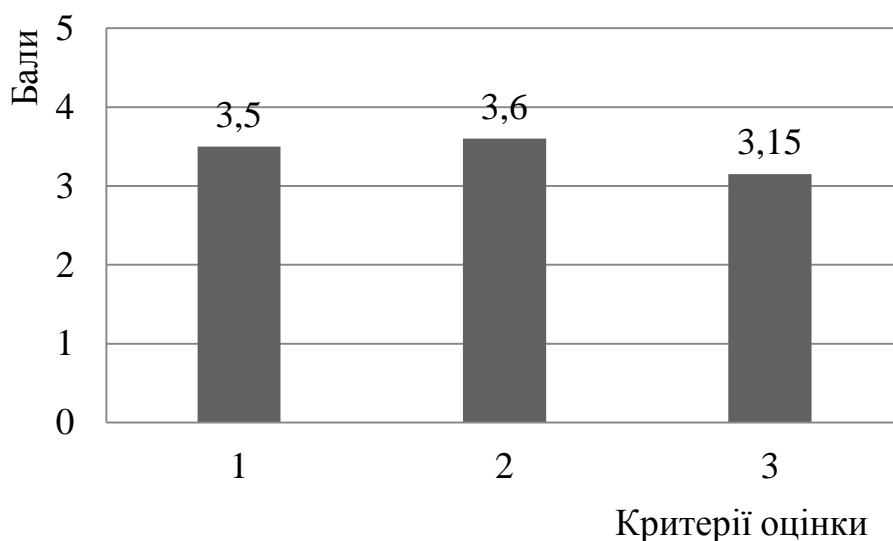

Рис.3.5 Оцінка роботи персоналу при проведенні кубків України, на думку респондентів, n=20:

1- як ви можете оцінити роботу суддівської колегії ; 2- як ви можете оцінити роботу комісії (технічної, мандатної); 3- відношення персоналу (організаційний комітет)

Найвищий показник (3,6 балів) ми бачимо на оцінці роботи комісії. Робота відбувається в зазначений час та проходить під досить гарним наглядом суддів. Найнижчим показником (3,15 балів) ми можемо спостерігати відношення персоналу (оргкомітету) тому, що не завжди комітет працює у належним чином чи організовує змагання всім нормам та правилам виду спорту.

Висновки до розділу 3

Аналіз нормативно-правового забезпечення змагань зі стрільби із луку, а також практики їх проведення дозволили визначити, що для організації цих турнірів необхідне 3 основні групи матеріально-технічного забезпечення (обладнання поля, спорядження та змішане обладнання). Результати опитування спортсменів під час кубку України зі стрільби із луку дозволили визначити рівень матеріально-технічного забезпечення цих змагань, проблемним є не відповідність сучасним вимогам і стандартам (1,17 балів), що обумовлено не оновленням спортивних баз ще з радянських часів.

Проведені дослідження дозволили визначити основні компоненти організації змагань (організаційно-правовий, економічне забезпечення, матеріально-технічне забезпечення, підготовка персоналу). Крім цього, процес проведення змагань умовно можна розділити на три етапи: перший - організаційна робота Міністерства культури, молоді та спорту та національної федерації зі стрільби з лука; другий - організаційна робота Обласного комітету

по фізкультурі і спорту і Обласної федерації стрільби з лука; третій - безпосередній етап організації і проведення змагань.

РОЗДІЛ 4

ПРОБЛЕМИ ПРОВЕДЕННЯ КУБКІВ УКРАЇНИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ЛУКА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

4.1. Недоліки в системі організації змагань

Успіх організації та проведення змагання залежить від правильності виконання та дотриманню всіх правил і норм проведенню спортивних заходів. Як ми виявили вище за допомогою опитування (анкетування), маємо наступні проблеми: не зручність місця проведення літнього Кубка України (м. Нова Каховка); не відповідність нормам спортивної споруди для проведення зимового Кубка України (м. Львів); не відповідність матеріально-технічного забезпечення; комфортність спортивних арен; недостатня кількість волонтерів.

Не зручність місця проведення літнього Кубка України (м. Нова Каховка) становить для спортсменів велику незручність дістатися до місця змагань. Через це багато спортсменів не мають можливості доїхати до місця тому пропускаються заходи.

Не відповідність нормам спортивної споруди для проведення зимового Кубка України (м. Львів) призводить до поганої відвідуваності спортсменами та глядачами. Погане освітлення – не зручність та погіршення стану спортсмена після змагального дня. Низька температура приміщення – не задовільно впливає на фізичний стан, м'язи, технічну роботу та загальний результат. Не відповідність матеріально-технічного забезпечення відображається на загальних результатах, зниження рівня змагань, після змагальний стан стріл спортсменів. Комфортність спортивної арени – не достатня кількість місць відпочинку: стільці, лавки. Через це відвідування змагань глядачами та популяризації спорту не відбувається належним чином.

Недостатня кількість волонтерів призводить до затримки змагального процесу та не відповідність до розкладу проведення. За таких моментів учасники змагань не можуть навіть нормально придбати квитки на зворотній шлях. Найголовнішою проблемою стає подальший розклад змагань та

проведення їх. Через участь спортсменів у двох видах зброї (блочний та класичний/олімпійський лук) змагальний період у блочного луку починається відразу після класичного/олімпійського луку. По затримці першого періоду змагань, відповідно відбувається затримка іншого, що призводить до проблеми не відповідності змагань згідно до його розкладу.

Також було розглянуто та опитано експертів стосовно фінансового забезпечення змагань. Ми отримали наступні показники основних фактори, що впливають на ефективність організації змагань кубка України зі стрільби з лука (рис.4.1).

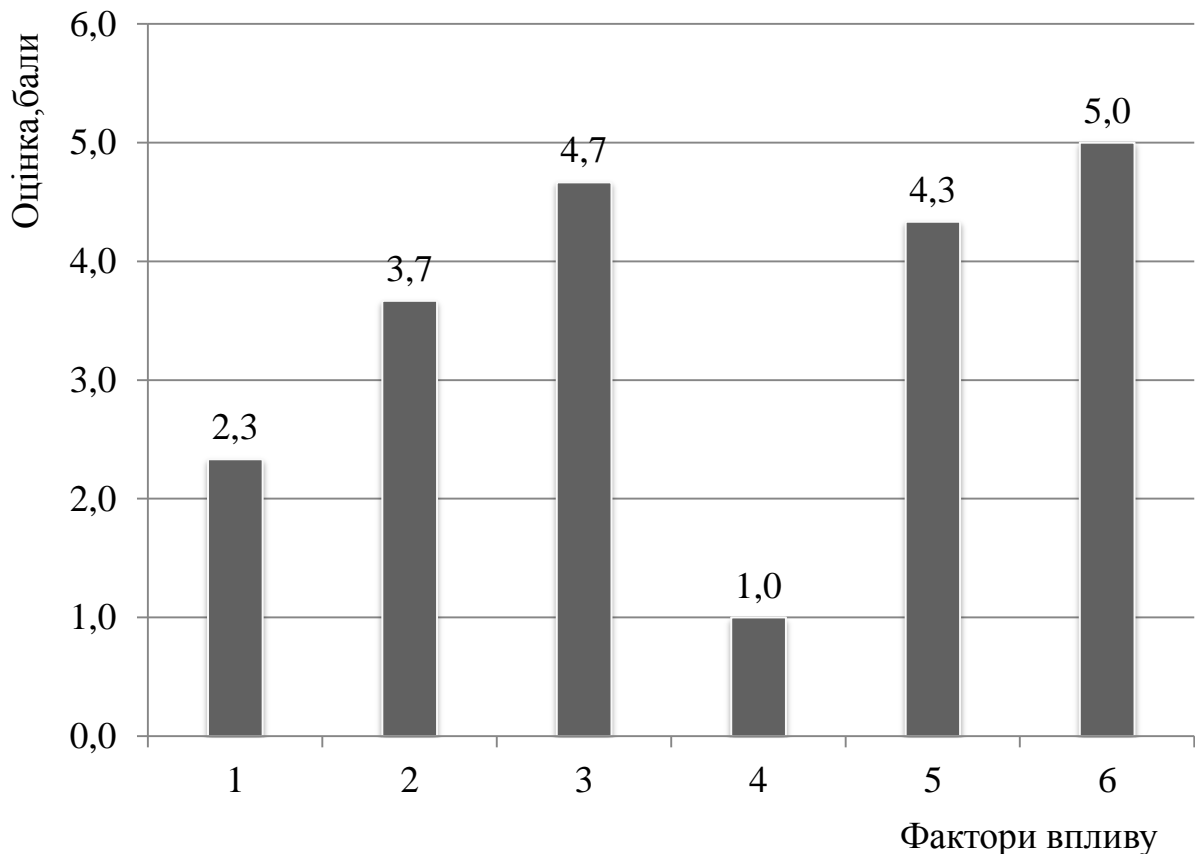

Рис. 4.1 Основні фактори, які впливають на ефективність організації змагань, на думку експертів, n=10:

1 - достатня фінансова підтримка; 2 - ефективна діяльність організаційних комітетів; 3 - ефективне нормативно-правове забезпечення; 4 - наявність необхідної матеріально-технічної бази; 5 - належне інформаційне забезпечення; 6 - наявність достатньої кількості волонтерів (персоналу).

Таким чином спостерігаємо те, що найнижчим рівнем є наявність необхідної матеріально-технічної бази (1,0 балів), що не дає змогу підвищити організацію змагань, як і Кубку України так, і зимового Кубку України. Найкращим показником ми бачимо наявність достатньої кількості волонтерів (персоналу) (5,0 балів) та ефективне нормативно-правове забезпечення (4,7 балів).

Проведений аналіз організації змагань зі стрільби з луку дозволив визначити основні групи проблем цього спортивного заходу. Експерти підтвердили наявність даних проблем та оцінили їх (рис. 4.2).

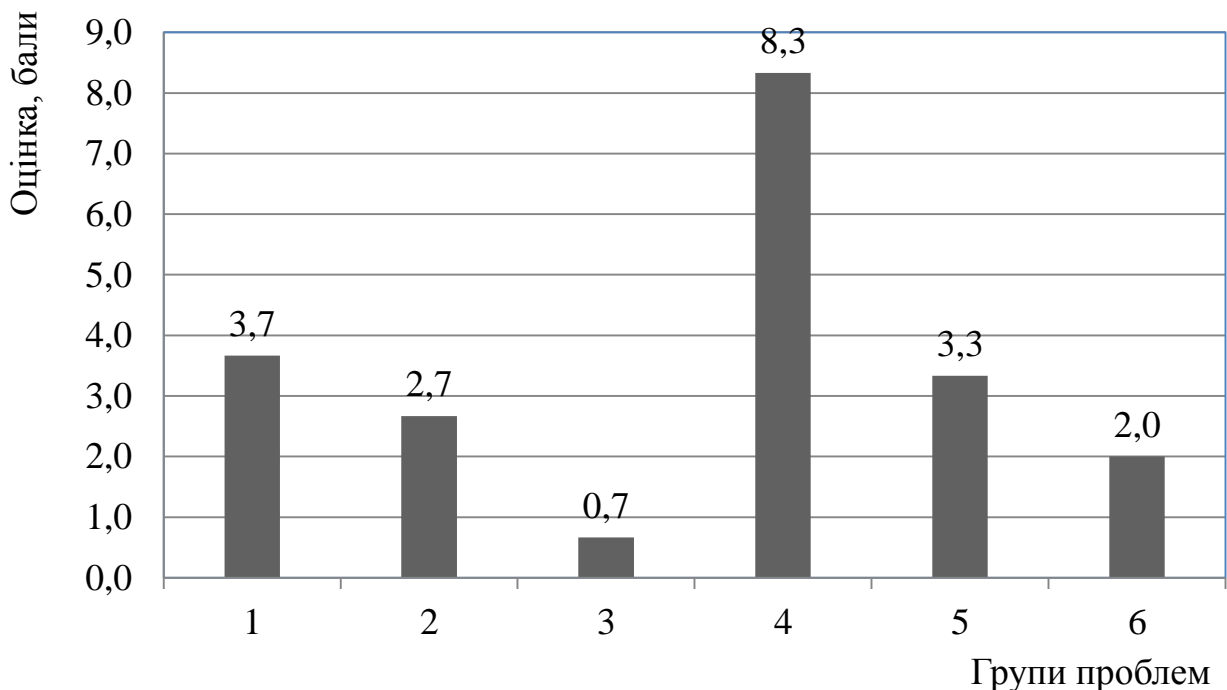

Рис. 4.2 Основні проблеми організації змагань, на думку експертів, n=10:

1 - фінансові; 2 - управлінські (організаційні); 3 - правові; 4 - матеріально-технічні; 5 - кадрові; 6 - інформаційні.

На думку експертів актуальною проблемою є матеріально технічне забезпечення (8,3 балів), оскільки змагання проводяться на не відремонтованих спортивних аренах через, що кількість учасників змагань є меншою ніж могла

би бути (низька температура повітря, погане освітлення). Друга за актуальністю проблема є фінансового забезпечення (3,7 балів), змагання такі, як Кубок України проводяться за державні кошти, тому обмежений бюджет не дає змогу обирати більш якісніші приміщення та обладнання. Також не менш актуальною проблемою є кадрове забезпечення (3,3 балів), недостатня кількість залучення обізнаних кадрів у питанні правил змагань та виді спорту.

Менший ступінь актуальності мають проблеми правового характеру (0,7 балів). Процедура затвердження змагань у єдиному спортивному календарі та створення положення, відбувається без всіляких проблем та затримок.

Якщо говорити про фінансову підтримку, слід розглянути основні джерела фінансування кубку України зі стрільби з лука (Рис. 4.3).

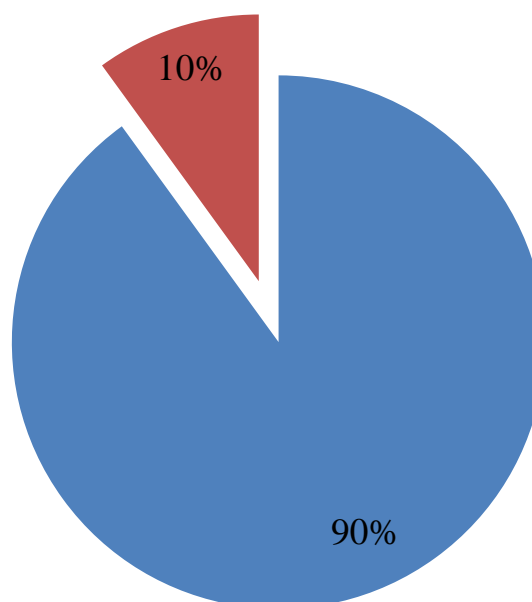

Рис. 4.3 Основні джерела фінансування кубків України за стрільби з лука

10% - Спонсорство; 90% - Державні дотації

Таким чином, проведені дослідження дозволили визначити, основні фактори, та проблеми які впливають на ефективність організації цих змагань. Найбільш важливими факторами експерти назвали: наявність достатньої кількості волонтерів (персоналу) (5,0 балів) та ефективне нормативно-правове забезпечення (4,7 балів).

4.2. Перспективи розвитку процесу організації змагань

На сьогоднішній день змагання зі стрільби з лука займають важливу роль у підготовці спортсмена та підвищенні його спортивної кваліфікації. Однак процес організації цих проектів супроводжується наявністю певних проблем. Проведені дослідження дозволили визначити перспективні напрями діяльності спрямовані на підвищення ефективності організації Кубків України зі стрільби з лука (рис. 4.4)

Рис. 4.4 Напрями підвищення ефективності організації Кубків України зі стрільби з лука

Для того щоб забезпечити належне місце проведення змагань, такий компонент організації, як матеріально-технічне забезпечення, повинен зазнати

певних змін для покращення якості та підвищення кількості учасників. В першу чергу це:

- Зміна або відновлення залів та стадіонів.
- Співпраця з місцевою владою.
- Залучення спонсорів для покращення умов змагань.

Розглядаючи варіант зміни локації організації Кубка України, можна зазначити, що сьогодні в нашій державі існують спортивні зали, які мають переваги у цілісності споруди, освітленні та температурі повітря, крім цього ці зали також знаходяться у обласних центрах (м. Чернівці, м. Суми). Також, необхідно розпочати діяльність спрямовану на покращення матеріально-технічного забезпечення спортивних залів. Як правило масштабні реконструкції спортивних споруд неможливі без залучення представників органів місцевої влади, тому необхідно ініціювати діяльність спрямовану на покращення умов проведення змагань.

Щоб провести відновлення залів та стадіонів, необхідно звернутися до директора спортивної арени або до місцевої влади з проектом відновлення споруди. Співпраця з місцевою владою дає змогу підтримки змагань та популяризації виду спорту. Знаходження та проведення спортивних заходів на нових об'єктах. Залучення спонсорів буде давати змогу покращити умови для спортсменів та організаційному комітету аби забезпечити змагання новим обладнанням або покращенням матеріально-технічного забезпечення яке вже є.

Якщо говорити в повному обсязі про залучення спонсорів, необхідно виконати наступні дії:

- створення презентації проекту;
- пошук потенційних спонсорів;
- представлення проекту та умов.

Презентація проекту повинна описувати сильні сторони змагань. Крім цього, вона має бути досить цікавою та визначати рекламні можливості для спонсорів. Так, під час підготовки «зимового Кубка України» організатори можуть представити схеми розміщення всіх зон на полі та місця і варіанти

розташування спонсорської та партнерської реклами, комплексне представлення вигляду спортивної арени яка підготовлена до змагань.

Також окремо представити фото проведення змагань. Основний акцент в презентації необхідно зробити саме на місця та варіанти представлення спонсорської реклами та продукції, яка може бути у вигляді банерів, прес-волів, стендів із продукцією, мерчандайзинг для спортсменів та гостей змагань на атрибутиці, футболках тощо.

Після розробки презентації необхідно почати діяльність з пошуку потенційних спонсорів, які б були зацікавлені у залученні до цього проекту. Як показує практика проведення міжнародних змагань зі стрільби із луку, в основному, до компаній спонсорів відносяться бізнес структури, що виробляють спортивні товари. Тому логічно розглядати такі компанії як можливих спонсорів Кубка України зі стрільби із луку.

Одним з основних критеріїв залучення спонсорів є велика кількість глядачів, тому діяльність організаційного комітетів змагань має бути спрямована на покращення інформаційного висвітлення цих проектів.

Сучасні методи рекомендують виділяти три етапи, які пов'язані з інформаційним забезпеченням проведення спортивного змагання:

- 1) етап проведення спортивного змагання;
- 2) етап завершення спортивного змагання
- 3) етап підготовки до проведення спортивного змагання .

У кожний період організації спортивного заходу висуваються свої завдання та цілі, створюються органи управління, які реалізують необхідні документи. Створюючи кожний період ми використовуємо та застосовуємо певну інформацію, відповідно до цього залучаємо різні групи населення кому необхідна або цікавить ця інформація [18]. Інформація, яка необхідна на цих етапах підготовки, проведення та завершення спортивних змагань, можна систематизувати таким чином:

- *Інформація на сайті про хід спортивного заходу* (показує результати спортивного змагання в режимі онлайн). Відновлення

роботи в повному обсязі на офіційному сайті Федерації стрільби з лука України аби кожний міг отримувати інформацію під час змагань (учасники, глядачі тощо.). По закінченню змагань має бути оновлена інформація підсумкових протоколів для учасників змагань, керівників команд, тренерів, статистику спортсменів, нагородження переможців, фото звіт для більшої зацікавленості глядачів та відвідувачів сайту.

- *Залучення соціальних мереж.* Розміщення реклами змагань, анонсів місця проведення та часу, кількості спортсменів та міст учасників. Оновлення інформації про перебіг спортивного заходу та змін у розкладах для глядачів та спортсменів.
- *Інформація для глядачів.* Має бути доступною інформація на сайті, сторінках у соціальних мережах щодо програми змагань, спортивних результатів, час та місце проведення фіналів та нагородження змагань, допуску до спортивних споруд.
- *Інформація для ЗМІ.* Надання інформації стосовно проведення та місця змагань, спортивних результатів, час церемоній відкриття та нагородження спортсменів, умови допуску до спортивних споруд. По закінченню надання підсумкових протоколів змагань.

При залученні спонсорської підтримки на період змагань потрібно забезпечити час та порядок, місце розміщення реклами на спортивній споруді та на їх прилеглих територіях та інші інформаційні матеріали для споживача. По закінченню змагань має надаватися звіт про змагання, фінансовий звіт та листи подяки.

Є спосіб залучення більшої кількості людей які б були зацікавлені у змаганнях, за допомогою соціальних мереж, а саме SMM (Social Media Marketing). Можна застосувати розміщення реклами у відомих людей, що мають відношення до спорту та прагнуть розвивати види спорту. Застосовувати таргетування (просунення) оголошення про змагання різним групам населення. Ділитися фотографіями, прямими ефірами, рекламою спонсорів, залучати

спортсменів для просування контенту сторінок у соціальних мережах для більшого охоплення серед глядачів. Для підвищення зацікавленості аудиторії та фанатів змагань, окремих спортсменів можливі організації вікторин або розіграшів з призами, такими як: фото зі спортсменом, що подобається; місця у першому ряду на фіналах змагань; мерчандайзинг змагань (футболки, кепки, худі тощо). Таким чином ми збільшуємо зацікавленість до самого заходу та підвищуємо популяризацію спорту.

Важливим моментом ефективної інформаційної підтримки змагань є вміння організаторів працювати у сучасному медіа-просторі. Тому діяльність членів оргкомітету повинна бути спрямована на постійне підвищення своєї кваліфікації. Крім цього, покращення кадрового забезпечення повинно включати залучення молодих тренерів, а також підготовку висококваліфікованих суддів. Для підвищення рівня суддівства необхідно організовувати семінари та тести для отримання категорії. Для суддів які вже мають відповідну категорію створити курс для отримання кваліфікації на міжнародний рівень. Для вирішення цього завдання можна ініціювати діяльність у двох напрямках:

- Запрошення з міжнародної федерації стрільби з лука висококваліфікованих суддів, які проведуть курс підвищення кваліфікації.
- Організація делегації суддів до міжнародної федерації стрільби з лука для проходження курсу підвищення суддівської категорії.

Це допоможе отримати більше нових та сучасних знань для подальшої можливості суддівства міжнародних змагань та передання досвіду молодим фахівцям.

Успіх проведення змагань в першу чергу залежить від досвідчених та кваліфікованих кадрів, які входять до склад організаційного комітету спортивного заходу. Щоб покращити проведення Кубків України зі стрільби з лука потрібно покращити рівень обізнаності організаційного комітету, а саме тренерів та суддів які входять до складу комітету. Федерація стрільби з лука

України має провести ряд заходів, де будуть продемонстровані різні змагання та розповісти, що саме було застосовано в ході підготовки та проведення змагань аби підвищити кількість зацікавлених до виду спорту та безпосередньо до змагань. Також потрібно долучати до організації молодих спортсменів та тренерів, які мають пропозиції та ідеї для поліпшення проведення та організації змагань.

Висновки до розділу 4

Експертне опитування дозволило визначити основні проблеми: фінансові, управлінські (організаційні), правові, матеріально-технічні, кадрові та інформаційні. Основний фактор впливу організації змагань виділено достатню фінансову підтримку, ефективне нормативно-правове забезпечення, належне інформаційне забезпечення, ефективну діяльність організаційних комітетів наявність необхідної матеріально-технічної бази та наявність достатньої кількості волонтерів (персоналу). Тому найголовнішою групою проблем на даний момент є низький стан матеріально-технічної бази, на другому місці за актуальністю проблем є фінансове забезпечення змагань, оскільки такі змагання як Кубок України проводиться за державні коши, маючи обмежений бюджет на організацію змагань не можна покращити рівень без додаткової допомоги спонсорів.

Таким чином, аналізуючи даний стан змагань, розроблені напрями підвищення ефективності організації Кубків України зі стрільби з луку: покращення матеріально-технічного забезпечення, збільшення бюджетів змагань, удосконалення інформаційного висвітлення, залучення кваліфікованих суддів, підвищення кваліфікації членів оргкомітету. Що дасть змогу долучити більшу кількість зацікавленої аудиторії до змагань та виду спорту.

РОЗДІЛ 5

ОБГОВОРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ

В результаті магістерського дослідження були отримані дані про особливості організації Кубків України зі стрільби з лука. Усі змагання з цього виду спорту можна поділити за значенням, за формою заліку, за характером організації та за рангом. Організація змагань грає велике значення та роль у підготовці спортсмена, за результатами відбувається відбір до збірних команд та поїздок на міжнародні змагання. В результаті дослідження були визначені фактори (достатня фінансова підтримка, ефективна діяльність організаційних комітетів, ефективне нормативно-правове забезпечення, наявність необхідної матеріально-технічної бази, належне інформаційне забезпечення та наявність достатньої кількості волонтерів (персоналу)) та проблеми (фінансові, управлінські (організаційні), правові, матеріально-технічні, кадрові та інформаційні).

Ці напрями були виявлені на основі опитування проведеного на всеукраїнських змаганнях в Україні серед тренерів та спортсменів.

Набуті знання стосовно недоліків та недосконалостей організації дало змогу розробити практичні рекомендації розвитку організації змагань, що допоможе у популяризації та розвитку спорту та спортивного заходу.

Найголовнішими для удосконалення є забезпечити змагання новим та якісним матеріально-технічним обладнанням, що дасть змогу більшій кількості спортсменів долучатися до змагань та виводити рівень зацікавленості цим видом спорту не тільки у місті проведення, але й по всій країні. Досягнути цієї мети безпосередньо з залученням спонсорської підтримки для кращого просування спортивного заходу у більш різноманітніших напрямках та різних сферах. Також у цьому допоможе й залучення офіційного сайту Федерації стрільби з лука України, сторінки у різних соціальних мережах та месенджерах (Facebook, Instagram, Telegram тощо). Залучення більшої кількості аудиторії у мережі інтернет та збільшення глядачів на самих змагання, фіналах.

Щоб це було цікаво спостерігати за всім процесом змагань, потрібно покращити рівень організації, саме організаційного комітету. Долучати молодих та креативних спеціалістів, щоб додавати щось нове та робити змагання цікавішими для глядацької аудиторії. Молодими та креативними спеціалістами можуть бути тренери та судді. Тому потрібно підвищувати кваліфікацію та обізнаність цих груп. Долучати до проведення та організації змагань, надавати можливість долучатися до суддівських семінарів, отримувати категорії та проходити підвищення кваліфікації на міжнародному рівні.

Таким чином, підвищення популяризації змагань та виду спорту можна досягти за допомогою дотримання цих практичних рекомендацій.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз доступної літератури та мережі інтернет свідчить, що сьогодні організація змагань з стрільби із луку спрямована на популяризацію та збільшення глядацької аудиторії виду спорту, досягнення прибутку, виявлення найсильніших спортсменів, формування збірних команд, та збільшення стартів за сезон. Важливе місце серед змагань з стрільби із луку займають кубки України з цього виду спорту.

2. Проведені дослідження дозволили визначити основні компоненти організації змагань (організаційно-правовий, економічне забезпечення, матеріально-технічне забезпечення, підготовка персоналу). Крім цього, процес проведення змагань умовно можна розділити на три етапи: перший - організаційна робота Міністерства культури, молоді та спорту та національної федерації стрільби з лука; другий - організаційна робота Обласного комітету по фізкультурі і спорту та Обласної федерації стрільби з лука; третій - безпосередній етап організації і проведення змагань.

3. Експерте опитування членів організаційного комітету Кубків України зі стрільби із луку дозволили визначити, основні фактори, та проблеми які впливають на ефективність організації цих змагань. Найбільш важливими факторами експерти назвали: наявність достатньої кількості волонтерів (персоналу) (5,0 балів) та ефективне нормативно-правове забезпечення (4,7 балів).

Найбільш актуальними проблеми експерти вважають: матеріально технічне забезпечення (8,3 балів) та фінансового забезпечення (3,7 балів).

4. В результаті проведених досліджень були розроблені рекомендації спрямовані на підвищення ефективності організації Кубків України зі стрільби з лука, які виражаються у п'яти напрямках діяльності (збільшення бюджетів змагань, покращення матеріально-технічного забезпечення, удосконалення інформаційного висвітлення, залучення кваліфікованих суддів, підвищення кваліфікації членів оргкомітету).

Реалізація цих рекомендацій дасть змогу покращити рівень змагань, збільшити кількість учасників, підвищити кількість глядачів та зацікавленої аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонов А. С. Інтегральні показники технічної підготовленості висококваліфікованих стрільців із лука / А. С. Антонов. // // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2012. – С. 37–41.
2. Антонов А. С. Зміни інтегральних показників кваліфікованих стрільців із лука під впливом експериментальної програми удосконалення технічної підготовленості / А. С. Антонов. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – С. 5–9..
3. Виноградський А. М. Спортивний арбітраж як спосіб розглядання спорів в області спорту (порівняльно-правовий аспект) / А. М. Виноградський. // Теорія і практика фізичної культури. – 2004..
4. Виноградський Б. А. Спортивна стрільба з лука: основи й удосконалення спеціальної підготовленості: [монографія] / Б. А. Виноградський. – Л.: ЛДУФК, 2012. – 306 с.].
5. Виноградський Б. и др. Теорія та методика обраного виду спорту і СПВ (Стрільба з лука): робоча програма навчальної дисципліни спеціальності: спорт (017 Фізична культура і спорт) факультету фізичної культури та спорту, факультету післядипломної та заочної освіти. – 2020.
6. Галкин В.В. Економіка спорту і спортивний бізнес: Навчальний посібник. – М.: КНОРУС, 2006.
7. Гулевич Д. И. Организация и судейство соревнований по борьбе дзюдо / Д. И. Гулевич, О. С. Степанов. – 1983..
8. Гуськов С.И. Любитель чи професіонал? – М.: Знание, 1998.
9. Гуськов С.И. Спонсор і спорт. – М.: МЦНТИ, 1995.
10. Жолдак В.И., Квартальнов В.А. Менеджмент спорту і туризму. – М: Радянський спорт, 2000.
11. Калініченко О. М. Психофізіологічні особливості цільової точності під час виконання пострілу з сучасних стрілецьких видів зброї / О. М.

Калініченко, А. О. Лопатьєв. // Теорія та методика фізичного виховання: Науковометодичний журнал. – 2010. – С. 16–18,35–42..

12. Карпов А.В. Психологія менеджменту. – М., 2003.

13. Кашуба В. О. Застосування сучасних інформаційних технологій у процесі підготовки до спортивних змагань / В. Кашуба, Ю. Юхно, І. Хмельницька // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2012. – № 1.

14. Коркуна І., Стадник О., Костюк Б. Система менеджменту в спортивній галузі регіону (на прикладі школи стрільби з лука у Львівській області). – 2020.

15. Кузин В.В. Економіка фізичної культури. – М., 2001.

16. Купцов А.П. Спортивная борьба //Учебник для ИФК.- М.: ФитС, 1978.

17. Ткачек В. В. Стрільба з лука. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності / В. В. Ткачек, О. А. Лучкевич. – 2010. – С. 12–13. Незвецкий Р. Ф. Проблемы и перспективы организации информационного обеспечения спортивных мероприятий / Р. Ф.

18. Незвецкий // Семінар “Спортивна інформація як засоби загальноєвропейської інтеграції”. – М. : Рос. гос. акад. фіз. культури (РГАФК), 1999.

19. Новикова В. Н. мативация к занятиям стрельбой из лука //Современные тенденции и актуальные вопросы развития стрелковых видов спорта. – 2019. – С. 232-234.

20. Олёмминская П. М., Новоселов М. А. Интерактивные компьютерные игры в подготовке спортсменов с поражением опорно-двигательного аппарата в стрельбе из лука //Физическая культура. Спорт. Туризм. Двигательная рекреация. – 2019. – Т. 4. – №. 3.

21. Організація та проведення спортивних змагань// Лекція з дисципліни «Теорія і методика обраної спеціальності»/ ЛДУФК
22. Павельев И. Г., Белинский Д. В. особенности соревнований по стрельбе из лука //Ресурсы конкурентоспособности спортсменов: теория и практика реализации. – 2019. – №. 1. – С. 270-271.
23. Пазичук О., Музика Ф. Стан та проблеми енергетичного балансу кваліфікованих стрільців з лука. – 2019.
24. Платонов В.Н. «Система підготовки спортсменів в олімпійських видах спорту. Загальна теорія та її практичний додаток»: в 2кн. / В.Н.Платонов. – К.:Олімп.літ.,2015. – Кн.1. – 2015. – стр.70-78
25. Правила змагань зі стрільби з лука. – К. : Федерація стрільби з лука України, 2007. – 56 с
26. Пухов А.М. Закономерности управления движениями у высококвалифицированных стрелков из лука / А.М. Пухов, С.А. Моисеев, С.М. Иванов, Р.М. Городничев // Теория и практика физической культуры. – 2015. – № 6. – С. 20–22.
27. Полякова Т.Д. Психофизиологический подход к организации действий стрелка / Т. Полякова, О. Ковалева // Информационно-аналитический бюллетень № 9 по актуальным проблемам физической культуры и спорта – Ми.: БГУФК, 2010. – Вып. 9. – С. 24 – 43. – ISBN 978-985- 6953-47-0.
28. Скрипка І. М. и др. Особливості спортивної підготовки студентів-лучників у групах підвищення спортивної майстерності //Pedagogy and Psychology. – 2019. – С. 67.
29. Стегній Д. К. Web-додаток підтримки організації змагань зі стрільби з лука. – 2020.
30. Technical devices of improvement the technical, tactical and theoretical training of fencers / Briskin Yuriy, Pityn Maryan, Zadorozhna Olha, Smyrnovskyy

Serhiy, Semeryak Zoryana // Journal of Physical Education and Sport. – Pitesti, 2014. – issue 3. – Art 51. – P. 337–341.

31. Тарасова Л. В. Аналіз змагальних програм у стрілецьких видах спорту / Л. В. Тарасова. // Вестник спортивной науки. – 2010. – С. 6–9.

32. Пятков-Мельник, В.Т. (2006). «Стрілецько-спортивна наука України (2001– 2005)». Монографія, 371 с.

33. Тарасова Л.В., Сабирова И.А., Тарасов П.Ю., Фураев В.Д., Панков В.А. Програмное обеспечение спортивной подготовки в стрелковых видах спорта. Вестник спортивной науки. 2018; 6: 14-17.

34. Филиппов С. С. Информационное обеспечение управления спортивным соревнованием / С. С. Филиппов, В. В. Ермилова // Журнал “Ученые записки университета имени П. Ф. Лесгафта”. – 2009. – 2 (48). – С. 83-87.

35. Виноградський, Б. (2012). «Спортивна стрільба з лука: основи й удосконалення спеціальної підготовленості». Монографія. Львів: ЛДУФК, 306 с.

36. Холодов ж.К., Кузнецов в.С. «Теорія і методика фізичного виховання і спорту». - М.: «Академія», 2002. - 480 з.

37. Ярмоленко М., Пархоменко А. О., Дяченко О. А. Застосування технічних засобів як фактор підвищення ефективності підготовки спортсменів у стрільбі з лука. – 2019.

38. Callaway A.J., Wiedlack J., Heller M. Identification of temporal factors related to shot performance for indoor Recurve archery. Journal of Sports Sciences. 2017; 35(12):1142-1147.

39. Богіно, В.Г., Виноградський, Б.А. (2002). «Багатофакторний аналіз результатів стрільби у мішень». Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Харків: ХХІІІ, №21, С.26-35.

40. Chalkley D., Giblin G., Pepping G.- J. Targeting Rio: Enhancing the Daily Training Environment in Archery Using Technology. *Journal of fitness research*. 2016; 5(Special Issue ASTN-Q Conference): 43-46.

41. Loh W.P., Chong Y.Y. Classifying the Archery Performance with Conditional Effects on Angular and Linear Shooting Techniques. *Journal of Telecommunication, Electronic and Computer Engineering*. 2018; 10(3-2): 95-99

42. Monzoni R., Lucerini C.F., Federici A. Functional training is effective in improving archery sport performance. URL: [//http://www.gnc.comwww.gnc.comwww.sportsci.orgwww.sportsci.org/2016/WCPASabstracts/ID-1605.pdf](http://www.gnc.comwww.gnc.comwww.sportsci.orgwww.sportsci.org/2016/WCPASabstracts/ID-1605.pdf).

11. Park J.-W., Tan T.-C., Park H.-

U

43. Шустин Б. Современная система спортивных соревнований // Олімпійс спорт і спорт для всіх: IV Міжнар. наук, конгрес. - К., 2000. -С.151.

44. Monzoni R., Lucerini C.F., Federici A. Functional training is effective in improving archery sport performance. URL: [//http://www.gnc.comwww.gnc.comwww.sportsci.orgwww.sportsci.org/2016/WCPASabstracts/ID-1605.pdf](http://www.gnc.comwww.gnc.comwww.sportsci.orgwww.sportsci.org/2016/WCPASabstracts/ID-1605.pdf).

11. Park J.-W., Tan T.-C., Park H.-

45. Park J.L., Layven J.E. Analysis of scores and arrow grouping at major international archery competitions. *Proc IMechE, Part P: J Sports Engineering and Technology*. 2014; 1–9. DOI: 10.1177/1754337113519760.

46. Pedagogical model of pre-contest training of archers Bolotin, A.E. / A.E. Bolotin, V.V. Bakaev // *Uchenye zapiski universiteta im. P.F. Lesgafta*, 2014. – №10(116). – P. 23–27.

47. Qualificational differences in the structure of archery training on different stages of long-term training / Briskin Yuriy; Pityn Maryan; Antonov Sergiy; Vaulin Oleksandr // *Journal of Physical Education and Sport*. – Pitesti, 2014. – issue 3. – Art 65. – P. 426–430.

48. Simsek D., Cerrah A.O., Ertan H., Soylu R.A. Muscular coordination of movements associated with arrow release in archery. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*. 2018; 40(1): 141-155.
49. Tarigan U.P.P., Mardhatillah A., Budiman I., Sembiring A.C., Ramadhan M.S. Feasibility Study Analysis of Establishing Archery Sports Special Place. *IOP Conf. Series: Journal of Physics: Conf. Series*. 2018; 1007 012027. doi :10.1088/1742-6596/1007/1/012027.
50. Колесов А., Ленц Н., Разумовский Е. Современная система спортасоревнований //Наука в олимпийском спорте. -1999. -31. -С .32-36.
51. Соціальна професійна адаптація та психологічна реабілітація учасників АТО [Електронний ресурс]. – 2015.
52. Стегній, Д.К. Web-додаток підтримки організації змагань зі стрільби з лука [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного рівня бакалавр; спец.: 122 - комп'ютерні науки, освітньо-професійна програма «Інформаційні технології проектування» / Д.К. Стегній; наук. кер. О.В. Алексенко – Суми: СумДУ, 2020. – 127 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Національний університет фізичного виховання і спорту України, кафедра професійного, неолімпійського та адаптивного спорту проводить дослідження присвячене особливостям організації змагань кубка України зі стрільби з лука.

Ваші відповіді допоможуть визначити ключові положення підготовки цих змагань, що буде використано для підвищення ефективності проведення подібних заходів. Також отримані дані будуть використані в навчальному процесі бакалаврів і магістрів Національного університету фізичного виховання і спорту України.

Анкета для експертного опитування

1. Проранжуйте основні фактори, що впливають на ефективність організації змагань кубка України зі стрільби з лука: 1-мінімальний ранг; 6 або 7 (при наявності власного варіанту) – максимальний ранг

Фактори	Ранг
Достатня фінансова підтримка	
Ефективна діяльність організаційних комітетів	
Ефективне нормативно-правове забезпечення	
Наявність необхідної матеріально-технічної бази	
Належне інформаційне забезпечення	
Наявність достатньої кількості волонтерів (персоналу)	
Ваш варіант	

2. Оцініть групи проблем, з якими Ви зіткнулися при підготовці кубку України зі стрільби з лука: від 0 - проблеми не існують, до 10 - проблема стоїть дуже гостро

Групи проблем	Оцінка	Приклад (за можливістю)
Фінансові		
Управлінські (організаційні)		
Правові		
Матеріально-технічні		
Кадрові		

Інформаційні		
Ваш варіант		

3. Перерахуйте основні джерела фінансування кубку України?

Джерела фінансування	% від загального бюджету
Державні дотації	
Місцевий (міський) бюджет	
Спонсорство	
Меценатство	
Свій варіант	

4. Перерахуйте вимоги до спортивних арен, на яких проходять кубки України.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

5. Які способи Ви використовуєте для залучення спонсорів?

---

6. Як Ви проводите підготовку персоналу до змагань кубку України?

Дякую за допомогу!

Додаток 2

Національний університет фізичного виховання і спорту України, кафедра професійного, неолімпійського та адаптивного спорту проводить дослідження присвячене особливостям організації Кубків України зі стрільби з лука.

Ваші відповіді допоможуть визначити ключові положення підготовки цих змагань, що буде використано для підвищення ефективності проведення подібних заходів.

Анкета

Зверніть увагу на представлені критерії, на основі яких ми будемо оцінювати якість проведення та організації змагань. При оцінці кожного параметра зверніть увагу на шкалу оцінювання: від 1 до 5, де 1 означає мінімальний/не відповідний показник, а 5- критерій максимальної відповідності.

Тепер оцініть твердження обводючи в кружечок ваш варіант відповіді.

№	Твердження	Критерії оцінювання				
		1	2	3	4	5
1	Доступність інформації змагань (розклад, результати та інше).	1	2	3	4	5
2	Відповідність розкладу змагань та часу проведення змагань.	1	2	3	4	5
3	Відвідуваність змагань глядачами.	1	2	3	4	5
4	Як ви можете оцінити роботу суддівської колегії.	1	2	3	4	5
5	Як ви можете оцінити роботу комісії (технічна, мандатна)	1	2	3	4	5
6	Відношення персоналу (організаційний комітет,).	1	2	3	4	5
7	Територіальна доступність міста для проведення змагань. (Львів, зимовий кубок України)	1	2	3	4	5
8	Територіальна доступність міста для проведення змагань. (Нова Каховка, літній кубок України)	1	2	3	4	5
9	Територіальна доступність спортивної арени для проведення змагань. (Львів, зимовий кубок України)	1	2	3	4	5
10	Територіальна доступність спортивної арени для проведення змагань. (Нова Каховка, літній кубок України)	1	2	3	4	5
11	Комфортність на спортивній арені (достатня кількість	1	2	3	4	5

	місце для відпочинку: стільці, лавки та інше)					
12	Якісний стан спортивної арени (якість покриття, освітлення, температура (приміщення)).	1	2	3	4	5
13	Якість технічного забезпечення (робота моніторів, табло відліку часу, звук).	1	2	3	4	5
14	Наявність та гарний стан інвентаря (щити, таблички та інше).	1	2	3	4	5
15	Загальний стан спортивної арени (для зимового кубку України).	1	2	3	4	5
16	Оцініть проведення кубків України.	1	2	3	4	5

17. Чи були ви ознайомлені з усією інформацією, що була надана у «Положенні змагань кубка України»? (обведіть в кружечок)

Так   Ні

18. Чи знаєте Ви правила організації змагань? (обведіть в кружечок)

Так   Ні

19. Як давно ви займаєтесь спортом? _____

20. Ваша кваліфікація? _____

21. Чи приймали Ви участь у міжнародних змаганнях? Якщо так то у яких? (декілька прикладів)

_____

_____

_____

_____

(Якщо Ваша відповідь на 21 питання «Так» , то дайте відповідь на запитання 22)

22. Відповідність матеріально-технічної бази сучасним вимогам і стандартам?

Так   Ні

Дякую за Ваш час та Вашу допомогу!